

Werkplan VVE peutergroep Kinderopvang 't Mereltje

Aanvulling op het pedagogisch beleidsplan

Inhoudsopgave

1. Inleiding werkplan peutergroep
2. Visie en doelstelling in een notendop
3. Dagritme
4. Ontwikkelingsgerichte activiteiten
5. Groepsruimte en ondersteunend materiaal
6. Pedagogisch kader
7. Communicatie

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

Bijlage 4

Bijlage 5

1. Inleiding werkplan peutergroep

Kinderen vanaf 2 jaar hebben al een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Met eten, drinken en aankleden hebben ze nog nauwelijks hulp nodig. Ze spelen steeds langer en geconcentreerder. De middagdutjes worden korter. Nog even... En ze gaan naar school.

Bij Kinderopvang 't Mereltje vinden we dat deze kinderen een eigen groep verdienen. Met eigen speelgoed, eigen activiteiten en eigen leeftijdsgenootjes. Peuters hebben immers andere interesses en een andere speelbehoefte dan een baby of dreumes. In een peutergroep leren ze delen, ontdekken ze vriendschappen en bereiden ze zich alvast voor op de 'grote' school.

Daarom bekijken we wanneer een kind 2 jaar wordt of hij/zij kan doorstromen naar een peutergroep. Dit gaat in overleg met de ouders, de pedagogisch medewerkers en de afdeling Planning. In dit document lichten we onze kijk op de peutergroep toe en vertellen we onder meer over de dagindeling en de activiteiten.

Onze peutergroep is bedoeld voor kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Met hen worden andere activiteiten ondernomen om ze zo, op een speelse manier, te laten wennen aan het naar school gaan. De kinderen worden zelfstandiger aangesproken en aangestuurd, waardoor de autonomie van het kind wordt bevorderd. Daarnaast wordt de peutergroep bij verschillende activiteiten in groepen verdeeld o.b.v. de ontwikkelingsfase van het kind. De groepsverdeling is hierbij afhankelijk van het totaal aantal kinderen in deze ontwikkelingscategorie en de diversiteit van de groep. Zo kan een 2-jarige meedoen met een activiteit die voornamelijk aansluit bij de 3-jarigen of andersom. We kijken hierbij puur naar het ontwikkelingsniveau en de behoefte van een kind. Ook kan het voorkomen dat een groep grotendeels uit kinderen met eenzelfde niveau bestaat. In dat geval wordt op één niveau een activiteit aangeboden; differentiatie is dan niet nodig. Ieder kind zal altijd persoonlijk worden uitgedaagd en begeleid.

Op de peutergroep kan er op drie mogelijke manieren worden opgevangen:

- Peuteropvang van 8.30 tot 12.00 uur.
- VVE peuteropvang van 8.30-12.00-uur (inschrijving vindt plaats via het consultatiebureau, Jeugd en Gezinnen)
- Peuteropvang van 7.30 tot 18.30 uur.

Voor alle vormen hanteren wij dit werkplan.

2. Visie en doelstelling van 't Mereltje in een notendop

Kinderopvang 't Mereltje wil voor ouders een partner zijn in de opvoeding en bij de verzorging van hun kind(eren). Het gezin speelt daarin de centrale rol. In het verlengde daarvan, stelt 't Mereltje altijd de belangen en behoeften van de groep centraal, de groep en de omgeving vormt uiteindelijk het kind. We werken daarbij ontwikkelingsgericht volgens de visie van pedagoog Riksen-Walraven:

- Emotionele veiligheid.
- Persoonlijke ontwikkeling.
- Sociale ontwikkeling.
- Kennismaking met normen en waarden.

Kinderen leren niet alleen thuis en op school. Ook de kinderopvang speelt een belangrijke rol in hun ontwikkeling.

We bieden een opvoedingsklimaat waarin kinderen hun persoonlijke en sociale competenties kunnen ontplooien. Een plek waar ze zich normen en waarden eigen maken en zich veilig voelen. Hierdoor kunnen kinderen opgroeien tot evenwichtige mensen, met respect voor zichzelf en anderen. Met vertrouwen in eigen kunnen, sociaal vaardig en creatief in uitingen en oplossingen.

Onze concrete doelstelling luidt:

Het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen in de groep bevorderen en elk kind begeleiden bij het mooiste wat er is: het worden van zichzelf.

Dit bereiken we door middel van onze pedagogische visie, onze doelen, ons werkplan en ons pedagogische kader.

Wil je meer weten over onze visie en doelstelling? Lees dan ons pedagogisch beleidsplan.

3. Dagritme

Op het kinderdagverblijf verloopt elke dag volgens een vast dagschema. Hiermee realiseren we rust, ritme en regelmaat; zo creëren we o.a. een veilige omgeving voor de kinderen.

Dagritme kinderopvang 't Mereltje peutergroep (2-4 jaar)

7.30-8.00 uur	De eerste kinderen worden gebracht. <i>Kinderen kunnen ook om 07.00 uur worden gebracht. Dit kan alleen worden aangevraagd bij de vestigingsmanager minimaal 48 uur van tevoren.</i>
8.00/8.15-9.00 uur	Tot 9.00 uur kunnen er kinderen op de groep gebracht worden. Met de kinderen die er al zijn gaan we uiterlijk 8.15 aan tafel. Kinderen kunnen dan bijvoorbeeld: puzzelen, bouwen met blokken of lego, kleien, een boekje lezen, enz. Kinderen die worden gebracht worden digitaal aangemeld. De (VVE kinderen worden tussen 8.30 uur -9.00 uur op de groep gebracht).
09.00-09.15 uur	*De kinderen krijgen vers fruit met water, in de kring. De dagritmekaarten worden doorgenomen. De pedagogisch medewerkers bespreken alle bijzonderheden van die dag m.b.t. de kinderen.
09.15-09.40 uur	Aansluitend muziek, lees- en/of babbelkring op de eigen stamgroep. Op vrijdag is er de gezamenlijke muziekring. Deze is om 9.45 uur in de centrale speelruimte met alle groepen.
09.45-10.00 uur	*We gaan plassen met de kinderen, de schoenen (en zo nodig jasjes) gaan aan; we bereiden ons voor op het buitenspelen. Bij slecht weer spelen de kinderen op hun eigen stamgroep.
10.00-10.30 uur	Vrij spelen (buiten of bij slecht weer binnen). Tijdens het buitenspelen beoordelen de pedagogisch medewerkers of de groep wordt opgesplitst in kleinere groepen. Er worden enkele gerichte activiteiten aangeboden. Zo zijn de pedagogisch medewerkers, ook buiten, zo gericht mogelijk bezig met de kinderen.
10.30-10.45 uur	Gezamenlijk opruimen. Dit is een speel- en leermoment voor de kinderen.
10.45-11.00 uur	*Plassen en/of verschonen.
11.00-11.30 uur	Creativiteit(half)uur. De pedagogisch medewerkers ondernemen een gerichte activiteit met de kinderen. Dat kan een uitstapje zijn of samen knutselen of onder begeleiding spelen in de speelhoeken o.b.v. een gerichte activiteit. De groep wordt, indien nodig, opgesplitst, zodat er gewerkt kan worden a.d.h.v. de ontwikkelingsfase van ieder kind. Indien er meerdere

peutergroepen zijn, kunnen kinderen ook deelnemen aan activiteiten op de andere peutergroep.

11.30-11.40 uur

*We gaan met de kinderen aan tafel. Handen worden gewassen en er wordt even gezongen/gelezen, voordat we met de maaltijd beginnen. Hierbij bieden we een vast liedje aan.

11.40-12.30 uur

*grote Lunch; een warme maaltijd of een boterham, voor kinderen die een hele dag bij 't Mereltje blijven. (eerst een boterham met hartig beleg, dan de keuze uit een boterham met hartig of zoet). De kinderen smeren zelf in ieder geval hun eerste en afhankelijk van hun kunnen, zo mogelijk ook hun tweede en eventuele derde boterham. Voor de kinderen die een warme maaltijd nuttigen, staat er dagelijks een gevarieerde (verse) maaltijd klaar. Zowel de boterham als de warme maaltijd wordt zoveel mogelijk zelfstandig gegeten. *Ouders kunnen hun voorkeur voor een warme of broodmaaltijd doorgeven.*

12.00 uur	De kinderen van de (VVE) peuterochtend worden opgehaald.
12.30-12.45 uur	De kinderen (van de hele dag) gaan rusten. We lezen een boekje voor aan de kinderen, zodat ze even tot rust kunnen komen.
12.45-14.15 uur	Kinderen die nog rusten, rusten op stretchers. Alle kinderen worden toegedekt met een lakentje of dunne deken. Aan de kinderen die niet meer hoeven te rusten, kunnen we: *van 14.00-14.30 uur in (sub)groepje(s) wat extra aandacht geven, gericht op hun ontwikkelingsniveau. Omdat we ook aan de rust willen denken, kunnen we bijvoorbeeld op de bank of aan tafel een gericht boekje (voor)lezen, een gerichte activiteit aanbieden (denk aan: kleuren, knippen, plakken), enz.
14.15-14.30 uur	De stretchers en dekens worden samen met de kinderen opgeruimd en we frissen de kinderen even op.
14.30-15.00 uur	*We gaan wat drinken (water of thee) met een kleine snack erbij, om de nodige energie op te doen.
15.00-15.15 uur	*We gaan plassen met de kinderen, de schoenen (en zo nodig jasjes) gaan aan; we bereiden ons voor op het buitenspelen. Bij slecht weer spelen de kinderen op hun eigen stamgroep.
15.15-15.45 uur	Vrij spelen (binnen of buiten). Tijdens het buitenspelen beoordelen de pedagogisch medewerkers of de groep wordt opgesplitst in kleinere groepen. Er worden enkele gerichte activiteiten aangeboden. Zo zijn de pedagogisch medewerkers, zo gericht mogelijk bezig met de kinderen.
15.45-16.00 uur	*Plassen en/of verschonen.
16.00-16.15 uur	*Drinken: yoghurt drinken of lepelen.
17.30-18.00 uur	*Er staat extra drinken en een kleine gezonde snack klaar om nog even de nodige energie op te doen
16.30-18.30	*Ontvangst en overdracht aan ouders, elk kind wordt op zijn/haar moment opgehaald. De andere kinderen spelen onder begeleiding, kiezen zelf waarmee ze willen spelen. Bij mooi weer spelen we buiten. De pedagogisch medewerkers bieden vanaf 16.30uur buiten gerichte activiteiten aan, waarbij de kinderen zelf mogen bepalen of ze wel of niet meedoen. <i>Kinderen kunnen ook tussen 18.30 uur en 19.00 uur worden opgehaald. Dit moet minimaal 48 uur van te voren worden doorgegeven aan de vestigingsmanager. De kinderen die zijn opgehaald worden digitaal afgemeld.</i>

**Bij elk eet- en/of drinkmoment wassen wij de handjes van alle kinderen onder stromend water. Ook na het plassen en/of verschonen krijgen de handen een wasbeurt.
krijgen de handen een wasbeurt.*

Zoals het dagschema laat zien, kan de groep op meerdere momenten worden opgesplitst. Dit kan op verschillende manieren worden gerealiseerd. Als voorbeeld een uitwerking van het creativiteit(half)uur:

- Soms wordt eenzelfde activiteit aangeboden aan alle kinderen, waarbij zij op verschillende niveaus worden uitgedaagd. Bijvoorbeeld: iedereen maakt een kuikentje. De jongste kinderen prikken het kant-enklare kuikentje uit en maken het wollig zacht met propjes papier. Deze hoeven ze enkel tot propjes te kneden.

De verder gevorderde kinderen mogen losse onderdelen van het kuikentje uitknippen, zelf opplakken (figuratief) en tot slot ook wollig maken met propjes papier. Zij krijgen een vel papier en scheuren dit zelf in stukken voor de propjes.

- Soms worden verschillende activiteiten aangeboden met een overkoepelend thema op verschillende niveaus. Bijvoorbeeld: de ene groep gaat een auto verven en wielen opplakken, terwijl de andere groep een 3D-vrachtwagen maakt van kosteloos materiaal.
- Ook kunnen er meerdere, van elkaar verschillende activiteiten worden aangeboden die qua thema of anderszins niet overeenkomen. Dit gaat wederom om activiteiten op verschillende niveaus. Bijvoorbeeld: de ene groep gaat kleien, een kasteel bouwen of een waterexperiment doen, terwijl de andere groep kunstzinnig/creatief aan de slag gaat.

Het voorgaande geldt ook voor de activiteiten tijdens het buitenspelen en het spelen in de hoeken. Soms zal er samenhang zijn in het aanbod, maar dit hoeft niet het geval te zijn.

Bij het opsplitsen van de groep is het doel dat er wordt gedifferentieerd naar ontwikkelingsniveau. De onderverdeling wordt gemaakt door de pedagogisch medewerkers en kan verschillen per activiteit. Steeds wordt er gekeken naar de situatie van een kind in relatie tot de activiteit.

4. Ontwikkelingsgerichte activiteiten

Gedurende de dag zijn er verschillende speelmomenten. De peuters hebben een langere spanningsboog, waardoor waardevolle spelsituaties ontstaan. Door regelmatig iets samen te doen, ontstaat er een evenwicht. Imitatiespelletjes en meehelpen zijn favoriete bezigheden op deze leeftijd. De peuter helpt graag mee en doet alles na. Dreumesen en peuters zijn zeer geïnteresseerd in andere kinderen. Ze spelen naast elkaar, maar kijken vooral naar elkaar. Samen spelen met andere kinderen van dezelfde leeftijd is nog wat lastiger. Een peuter is nog erg op zichzelf gericht en vindt het moeilijk een ander kind met zijn speelgoed te zien spelen. Op deze leeftijd zijn ze nog niet in staat rekening te houden met elkaar of een plotseling opkomende behoefte uit te stellen. Het samen willen spelen begint wel meer te groeien.

Ook worden kinderen in deze fase zich steeds meer bewust van hun eigen 'ik' en kunnen ze zich steeds meer in een ander inleven. Een nieuwe ontwikkelingsfase hierbij is het fantasiespel; deze begint vanaf 2,5 à 3 jaar. Op het kinderdagverblijf maken de kinderen dagelijks gebruik van de verschillende speelhoeken, die elk uitdagen om te spelen en leren.

Zie bijlage 1 voor een uitgebreide toelichting bij de onderstaande symbolen.

Voorlezen en zingen

Om 9.15 uur maken we een kring, waarin we voorlezen en/of zingen. Een belangrijk, gezamenlijk moment. Het draagt bij aan de ontwikkeling van taal en communicatie. Kinderen vertellen wat ze hebben meegemaakt en leren op deze manier naar elkaar te luisteren. Het geeft ze een gevoel van zekerheid en zelfvertrouwen. Door naar anderen te luisteren, leren ze respect te hebben voor elkaar. De muziekring vindt wekelijks plaats, de dag rouleert per maand. De kring wordt geopend met een vertrouwde pop.

Andere spelvoorbeelden:

We zingen dagelijks het liedje over de dagen van de week en wie er aanwezig zijn op de groep. Elke dag heeft een andere kleur en krijgt een bordje dat we samen maken, zodat de 'dag van de week' telkens kan worden opgehangen aan een wasknijper.

De liedjes gaan als volgt:

“Goedemorgen (kind), fijn jou weer te zien! Wie zit er naast jou, weet jij dat misschien?” enz.

“Goedemorgen allemaal, vandaag een nieuwe dag. Vandaag is het [maan-/dins-/woens-/donderdag-/vrij]dag, luister wat ik zing. Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag, dat zijn de dagen van de week. Zeven dagen heeft één week.”

Een liedjesboekje is eventueel op te vragen bij de vestigingsmanager.

Buitenspelen

Plassen, jassen aan en naar buiten. Daar laten we de kinderen vrij spelen. Spelmateriaal, zoals fietsen en tractors, is volop aanwezig. In de zomer zijn we extra veel buiten en doen we vaak kringspelletjes of zingen we liedjes met de kinderen. Als de kinderen naar buiten gaan, leren we de kinderen zelfstandig hun jasje en schoenen aan te trekken en als we weer naar binnen gaan, leren we hun de schoenen weer zelfstandig uit te trekken. Voordat we naar binnen gaan met de kinderen zingen we een vast liedje met hen.

De liedjes gaan als volgt:

“Klop het zand van je kleren, stamp je voeten op de grond. Klop het zand van je kleren, buiten is gezond. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Klop het zand uit je haar, van je schouders” enz.

“Even stampen, even stampen, even stampen, ja, ja. Even stampen, even stampen, even stampen, ja, ja” en variaties hierop: “Even springen, even wrijven, even kloppen. Klap in je handen, woel door je haren” enz.

Andere spelvoorbeelden:

- Lievevingsboekjes voorlezen op het kleed.
- Kringspelen: ‘Hup zei het haasje’, ‘Golven van de zee’, muziekles met instrumenten enz.
- Spelen met de bal.
- Klimmen en klauteren.
- Bouwen (bijvoorbeeld in de zandbak).
- Tikkertje.
- Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet.
- Dieren imiteren.

Knutselen en spelletjes

Aan de hand van een thema of een boek maken de kinderen knutselwerkjes. Zo maken de kinderen het onderwerp bewuster mee en onthouden ze het beter. Thema's zijn onder meer de jaargetijden of wat er leeft, groeit en bloeit in de natuur. Herfstbladeren, kastanjes en andere schatten nemen we mee naar binnen. Vaak doen we ook leuke spelletjes met de kinderen. Zoals een paar spulletjes onder een kleedje leggen, iets wegnemen en dan raden wat er is weggehaald; een soort geheugenspelletje. Of we laten een balletje rondgaan in de kring, terwijl er muziek op staat. Is het liedje afgelopen, dan mogen de kinderen de handen op de rug doen en raden waar het balletje is gebleven. We zingen liedjes en lezen boekjes. Daarbij leren de kinderen op een speelse manier met wereldoriëntatie bezig te gaan, bijvoorbeeld m.b.v. kleuren, getallen, vormen (abstracte figuren, zoals de driehoek, vierkant en cirkel) en rijmpjes enz.

Andere spelvoorbeelden:

- Dansspelletjes, waarbij de kinderen hand in hand met elkaar dansen.
- Teken en of knutselen van je huis, tuin, buren enz.
- Logeerbeer of -pop maken.
- Proefjes voor kinderen.
- Wat is het missende voorwerp?

Uitstapjes en activiteiten buiten de deur

Zo af en toe maken we uitstapjes met de kinderen. Om de twee tot drie weken gaan we met de kinderen naar de bibliotheek om boekjes te lezen en mee te nemen. Ook doen we graag mee als er activiteiten zijn in de bieb. Soms rijden we met de bakfiets naar de kinderboerderij of naar de hertjes om ze brood te geven. Ook mogen er wel eens kindjes mee als we boodschappen gaan doen. In de zomer staat er nu en dan een toneelstuk op de agenda bij het openluchttheater van Slot Zeist.

Andere spelvoorbeelden:

- Spelen in de speeltuin.
- Wandelen.
- Een kijkje in de keuken bij brasserie Bubbles & Blessings in Bilthoven.
- Spelen in het bos.

5. Groepsruimte en ondersteunend materiaal

Binnen Kinderopvang 't Mereltje is ruim voldoende spelmateriaal voor alle leeftijdsgroepen aanwezig. Het spelmateriaal past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, fysieke en geestelijke mogelijkheden van een kind. Het maakt emoties los van plezier, pret, verrassing, verwondering, ongeduld of teleurstelling. Het spelaanbod biedt de mogelijkheid om rollen uit het alledaagse leven te oefenen: keukenattributen, bedjes, verkleedkleden, koffertjes en tassen enz. en sluit aan bij de behoefte om zowel individueel als gezamenlijk te spelen. De wijze waarop de pedagogisch medewerkers het spelmateriaal aanbieden, biedt kansen voor individuele leermomenten, zelfoverwinning, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Het materiaal is voor een deel zodanig opgesteld dat kinderen de mogelijkheid hebben het zelf te kiezen en ook zelfstandig te gebruiken.

Alle kinderen op de kinderopvang en buitenschoolse opvang hebben behoefte aan 'vrij spelen'. Buiten de vaste activiteiten in het dagschema zijn er daarom op elke groep momenten om vrij te spelen. Kinderen mogen dan zelf een keuze maken in hun spel. Bij zeer jonge kinderen (tot 1,5 jaar) wordt er per kind door de pedagogisch medewerkers een inschatting gemaakt.

Speelhoeken

In een peutergroep is het belangrijk om duidelijk gescheiden speelplekken te creëren waar de peuters actief kunnen zijn op hun eigen niveau en elkaar kunnen ontmoeten. Als de speelruimte open is en weinig begrensd, vertonen de kinderen vaak onrustig gedrag en storen ze elkaar. Uiteraard moeten de peuters altijd gezien kunnen worden door de groepsleiding en moeten zij ook altijd zelf de pedagogisch medewerkers kunnen zien.

Op elke groep zijn vijf speelhoeken aanwezig. De basisopzet is permanent aanwezig. Een enkele speelhoek wordt op het moment van gebruik (denk aan creatieve activiteiten) aangevuld met specifieke materialen. De speelhoeken worden aangeduid met vijf verschillende pictogrammen; deze zijn ook terug te vinden in de centrale hal van elke vestiging.

Peuters krijgen veel prikkels. Bij het creëren van een ruimte of hoek is het daarom belangrijk om de hoeveelheid afleiding te beperken. Een rustig geluidsniveau, een beperkt aantal voorwerpen, beperkt gebruik van het aantal kleuren.

Speelkast

In de speelkast staan materialen die door de kinderen mogen worden gebruikt tijdens het vrij spelen. Het speelgoed in de manden is te herkennen aan de foto op elke mand; hierop is te zien welk speelgoed erin zit. Dit speelgoed is aanwezig ter aanvulling van de permanente materialen en ter variatie. Door variatie in spel materiaal blijven kinderen verrast en uitgedaagd. Te veel materiaal kan ook remmend en overprikkelend zijn.

Poppenhuishoek

In de poppenhuishoek stimuleren we de kinderen tot het spelen van een rollenspel, zoals brandweer en brandvrouw. Hier leert het jonge kind omgaan met verschillende situaties, die hij/zij zelf heeft meegemaakt of in de groep heeft geleerd. Op die manier leert het kind, door zijn/haar fantasie aan het werk te zetten, zich in te leven in een situatie of een andere persoon.

Groves motoriek-/bouwhoek

In deze speelhoek wordt het kind uitgedaagd door een variatie aan materialen die de grove motoriek bevorderen. Het jonge kind doet ervaring op en leert van de wijze waarop hij de blokken in elkaar zet, wanneer ze vallen, hoever het kind kan bouwen en welke verschillende constructies het kind kan maken oftewel zelf kan creëren. Door middel van bouwen/construeren maken kinderen ook eigen creaties, waardoor de fantasie wordt gestimuleerd.

Fijne motoriek hoek

Het aanbod binnen deze speelhoek is erg divers. Hetzij middels het direct aangeboden spel materiaal, als ook door creatieve activiteiten die apart worden opgezet. Door variatie in het spel materiaal worden verschillende motorische vaardigheden aangesproken.

Lounge- en rusthoek

Peuters krijgen elke minuut prikkels te verwerken. Er zijn veel geplande momenten en activiteiten. Op een aantal momenten van de dag mag het kind daarom lekker 'niets doen'. Op die momenten kan hij/zij zich ontspannen in de rusthoek. Hier hoeft niets. Luieren, een boekje lezen of ontspannen muziek luisteren. Een pedagogisch medewerker is altijd in zijn/haar omgeving.

Fantasiehoek

Deze hoek heeft twee invalshoeken. Aan de ene kant willen we de kinderen stimuleren tot een vrije fantasie, waarin alles kan (niets is fout of goed), middels natuurlijk en kosteloos materiaal en de zand-/watertafel. Aan de andere kant geven we hun ook handreikingen, middels ontwikkelingsmateriaal als verkleedkleden en een poppenkast.

Enige differentiatie wordt weer aangebracht om onderscheid te maken tussen de verticale groepen en de peutergroepen. Afhankelijk van het seizoen en het jaarthema wordt er invulling gegeven aan het aanbod van het kosteloze materiaal. Samen met de medewerkers geven de kinderen dit vorm.

6. Pedagogisch kader

Met elke interactie bouwt een pedagogisch medewerker met ieder kind een vertrouwensrelatie op, waardoor het kind zich veilig voelt. Deze veiligheid vormt de basis voor een goed pedagogisch klimaat in de groep en een optimale ontwikkeling. Daarnaast spelen de interacties binnen de groep en de groepsruimte een belangrijke rol. Binnen 't Mereltje werken we met de zeven onderstaande ontwikkelingsaspecten om het welbevinden van de kinderen te bevorderen.

- Spraak-taalontwikkeling.
- Motorische en lichamelijke ontwikkeling.
- Cognitieve en zintuiglijke ontwikkeling.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Spelontwikkeling.
- Fantasieontwikkeling.
- Seksuele ontwikkeling.

Wil je meer informatie over deze ontwikkelingsaspecten? Zie bijlage 1 en 2.

Spelen en leren gaan bij kinderen tot 4 jaar hand in hand. Spelen is leren. In spel bootsen ze de werkelijkheid van volwassenen na en daarmee leren ze over het leven. Het jonge kind maakt geen onderscheid in leren of spelen: het vindt iets leuk of niet. Als het daarbij iets leert, dan is dat mooi meegenomen.

Opruimen

Peuters spelen de hele dag en gaan de hele dag op ontdekkingstocht. Het speelgoed wordt daarbij de hele dag gebruikt. We proberen de peuters aan te leren na het spelen het speelgoed weer op te ruimen. Bij gezamenlijke speelmomenten, ruimen we gezamenlijk alles op. Dit doen we vaak onder begeleiding van een opruimliedje: “We gaan opruimen, opruimen. Ruim de boel maar op!” Bij individuele speelmomenten proberen we de kinderen zoveel mogelijk te stimuleren om – wanneer ze klaar zijn met spelen en wat anders willen doen – eerst op te ruimen, voordat ze nieuw speelgoed pakken.

Eten

Vaste rituelen voor het gezamenlijke eten bieden kinderen houvast. Voor elk eet- en/of drinkmoment wassen alle kinderen eerst hun handen. Daarna gaan ze aan de gedekte tafel zitten en zingen ze een vast liedje: “Smakelijk eten, smakelijk drinken. Hap, hap, hap. Snip, snap, snop, eet/drink maar lekker op. Eet/drink smakelijk allemaal.”

We stimuleren de kinderen om zoveel mogelijk zelfstandig te eten en te drinken. Als ze een warme maaltijd krijgen, eten ze met hun vork en lepel. Kinderen die brood eten, mogen zelf met plastic bestek hun brood smeren. Het is een gezellig moment tussen kinderen en pedagogisch medewerkers.

Als kinderen hun boterham zelfstandig goed kunnen smeren óf als ze hun warme maaltijd helemaal zelfstandig eten, dan krijgen ze een mooi diploma.

Verschonen en zindelijk worden

Ieder kind wordt zindelijk op zijn eigen tijd. Sommige kinderen zijn zindelijk als ze 2 jaar zijn, andere kinderen dragen nog een luier op 4-jarige leeftijd. Kinderen worden gemiddeld tussen hun tweede en vierde levensjaar zindelijk. Doorgaans zijn kinderen zindelijk wanneer zij naar de basisschool gaan. We kunnen kinderen niet zindelijk maken, maar we kunnen het kind wel helpen zindelijk te worden. Daarbij dwingen we kinderen nooit om naar de wc te gaan. Stimuleren doen we wel door de kinderen uit te nodigen voor het plassen op een potje of wc, ze te laten kijken bij kinderen die al naar de wc gaan (zo worden ze door elkaar gestimuleerd, onder het mom van “Wat jij kan, kan ik ook”) en ze zelf hun broekje uit en aan te laten trekken bij het verschonen.

Het is belangrijk om te wachten tot het kind er zelf klaar voor is. Als bijvoorbeeld de luier langere tijd droog is, kan dit een teken zijn om te starten met een zindelijkheidstraining. Ouders en pedagogisch medewerkers zullen hierbij goed moeten afstemmen wat er wordt gedaan, zodat dit voor het kind eenduidig is.

Op de peutergroep werken we met een plaswekker en mogen de kinderen stickers plakken als het plassen goed gaat. Aansluitend mogen ze steeds zelfstandiger plassen. Tijdens dit proces zullen we de kinderen altijd rustig en positief benaderen. Als het stickervel vol is, mag dit mee naar huis. En als ze zindelijk zijn, dan krijgen ze een plasdiploma.

Op de peutergroep gebruiken we de plasketting ter herkenning: dit kindje kan zelfstandig gebruik maken van het toilet. Op deze manier wordt de zelfstandigheid gestimuleerd, zodat kinderen uiterlijk met 3 jaar en 10 maanden zelfstandig naar het toilet kunnen.

Kinderen leren van elkaar door gedrag en spel te kopiëren en door herhaling.

Rusten i.p.v. slapen

Op de peutergroep laten we de kinderen langzaam aan wennen aan de overgang dat het middagslaapje komt te vervallen, voordat ze naar school gaan. Voor veel kinderen is dit echt een periode waarin ze de overstap maken van klein naar groot. Op de peutergroep hebben wij daarom het rusten in ons dagschema meegenomen i.p.v. het slapen. Uiteraard vallen er altijd nog kinderen in slaap (en die ruimte is er ook altijd). Door met elkaar te rusten op de groep, merk je dat het voor de kinderen een langzaam maar gestaag proces is om de overstap te maken en dat het middagslaapje steeds minder nodig is.

Als een kind ongeveer 2 jaar oud is, komt vaak het moment dat hij niet meer naar bed wil. Het feit dat de peuter in deze periode zijn eigen willetje ontdekt, maakt het er niet gemakkelijker op. Hij/zij gaat hier ook mee experimenteren als hij/zij naar bed moet. Je kunt het kind niet dwingen te gaan slapen; wel kunnen wij bepalen wanneer hij/zij naar bed gaat en dat hij/zij moet blijven liggen: wakker liggen mag best, eruit komen niet. Het helpt om te werken met een vast rustritueel. Dit biedt rust en regelmaat.

Van huis nemen de kinderen hun knuffel/ doekje enz. mee, een ledikanthoeslaken, een kussen(sloop) en een laken/dekentje.

Op alle locaties hebben wij min. 2 peutergroepen, tijdens het rustmoment, rusten de kinderen (die het nog nodig hebben) op 1 peutergroep. Ze rusten daar op een stretch bedje, die op het moment van rusten worden neergezet. De groep wordt verduisterd. De kinderen die niet meer rusten spelen op de andere peutergroep. Tijdens het rust moment houden we rekening met het volgende:

- 1. De maximale groepsgrootte wordt niet overschreden.*
- 2. Na het rusten gaan de peuters weer terug naar hun eigen stamgroep.*
- 3. Voor hun veiligheid blijft er altijd een PM-er bij de kinderen die rusten.*

Omdat het rustmoment plaatsvindt rond de middagpauze van de PM-er zal gedurende het rust moment niet altijd de vaste PM van zijn/ of haar vaste peutergroep aanwezig zijn, maar wel een bekende PM-er van de andere peutergroep

Corrigeren en belonen

Peuters ontdekken dag na dag hoe de wereld (en hun directe omgeving) in elkaar zit. Ze zoeken steeds meer hun (en onze) grenzen op. Ze willen ook steeds meer zelf ontdekken en zelf doen. Maar soms willen ze iets doen wat niet mag of wat ze nog niet kunnen. Dan kan een peuter zich heel kwaad maken. Binnen 't Mereltje vinden we het belangrijk dat een peuter de kans krijgt te vertellen wat hij wel of niet wil. Dit betekent niet dat hij zijn zin hoeft te krijgen, maar wel dat we regels en afspraken met elkaar maken. Deze bieden duidelijkheid en structuur en zijn daarom essentieel. Evenals het laten zien van gewenst gedrag: goed voordoen, doet goed naleven. Na twee waarschuwingen krijgt een kind bij de derde waarschuwing een time-out. Hierna evalueren we met het kind wat er is gebeurd.

De pedagogisch medewerkers corrigeren het kind alleen op het ongewenste gedrag dat het even daarvoor vertoonde. Ook ligt onze kracht in het vinden van de oorzaak van het gedrag. We willen vooral belonen. Positief gedrag prijzen en benoemen we altijd.

Koppig zijn is een normale stap in de ontwikkeling van een kind. Het heeft te maken met het zich losmaken. Een koppige peuter heeft hierbij niet de bedoeling om te pesten of dwars te zitten.

Het betekent ook niet dat hij ons niet meer nodig heeft. Integendeel, een peuter gebruikt een vertrouwd persoon als proefkonijn, juist omdat hij zich bij ons veilig voelt. We zien deze koppigheid dus niet als strijd; we proberen daarbij de peuter te erkennen, te helpen en we geven grenzen aan in zijn ontdekkingstocht.

Daarnaast hebben peuters nog weinig geduld. Als iets niet meteen lukt of niet meteen mag, kan hij dikwijls erg boos worden. Ze kunnen deze boosheid nog niet onder controle houden, een kind wordt vaak overspoeld door een boze bui en kan dit moeilijk zelf stoppen. Het lijkt vaak een overdreven reactie, maar de peuter kan er niet meteen iets aan doen en doet het niet met opzet. Wij als volwassenen kunnen deze lichaamstaal wel met woorden vertalen voor het kind. Zo helpen we het kind om gevoelens te verwoorden. Hierbij vinden we het belangrijk om rustig te blijven en niet boos te worden. Boos reageren op een boze bui maakt het alleen maar erger. We geven ook hierin het (goede) voorbeeld.

Als kinderen zelf worden gepest of iets niet willen, proberen we de kinderen aan te leren dit kenbaar te maken door een handbeweging te maken, met daarbij de uitdrukking: "Stop, hou op, dat wil ik niet." Op deze manier leren ze hun eigen grenzen aan te geven.

Eerbied, respect en dankbaarheid

Binnen 't Mereltje vinden we het belangrijk om zorgvuldig met elkaar om te gaan, maar ook om zorgvuldig met de spullen om te gaan. We proberen de kinderen respect en dankbaarheid te laten uitdragen naar elkaar.

Afscheid nemen

Ieder kind heeft behoefte aan zijn eigen rituelen. Dit bespreekt de pedagogisch medewerker met ouders en kind. Zo proberen we het afscheid zo soepel en fijn mogelijk te laten verlopen. De pedagogisch medewerker krijgt de overdracht van de ouder, het jasje wordt uit gedaan en opgehangen aan de kapstok. Daarna zwaait het kind onder begeleiding van een pedagogisch medewerker de ouder uit. Er wordt altijd bewust afscheid genomen. Daarbij staat het kind centraal.

Hechtingsproces

Vanaf ongeveer 2 tot 3 jaar zal een peuter zich proberen los te maken tot zelfstandigheid. Een kind heeft een innerlijk beeld gevormd van zijn ouders en heeft geleerd dat de ouder ook buiten het gezichtsveld blijft bestaan. Een peuter gaat ontdekken dat hij zelf ook iemand is, los van zijn ouders. Hij gaat ervaren dat hij zelf iemand anders is dan zijn vader of moeder. Hij wordt zelfstandig en geniet van de vrijheid die het loslaten oplevert.

Vanaf ongeveer 3 tot 6 jaar treedt de laatste fase van het hechtingsproces op. Een kind leert dat hij zelf actief kan ingrijpen, dat hij creatief kan zijn en de wereld naar zijn hand kan zetten. Hij kan voor zichzelf opkomen. Kenmerkend voor peuters is dat ze alles zelf willen doen. Ze denken ook dat ze alles zelf kunnen. Aan de andere kant is er ook de behoefte aan vertrouwen, veiligheid en regelmaat.

Feestvieren

Peuters maken hun verjaardag bewust mee. Als ze 3 jaar worden zijn ze al heel groot, een echte peuter. En bij 4 jaar gaan ze zelfs naar de grote school. De vierde verjaardag is daarmee ook een afscheidsmoment van de groep. We vieren deze dag uitgebreid op de stamgroep. De jarige mag uitdelen en er wordt voor hem of haar gezongen. 't Mereltje probeert de ouder zoveel mogelijk te stimuleren om te kiezen voor een gezonde traktatie. 't Mereltje hangt geen versieringen e.d. op. Dit om zoveel mogelijk de rust en structuur op de groep te bewaren.

Kinderopvang 't Mereltje besteedt niet standaard aandacht aan feestdagen. Dit wil zeggen dat wij de feestdagen niet verwerken in onze activiteitenkalender, maar dat we er wel bij stil staan.

Meer weten over hoe 't Mereltje omgaat met vieringen en feestdagen, lees het feestdagen protocol.

Voorbereiden op school

Ter voorbereiding op school werken we met de kinderen toe naar zelfredzaamheid en enkele schoolse aspecten bieden wij aan op de kinderopvang. Dit gebeurt op speelse wijze en afhankelijk van de ontwikkelingsfase van het kind. Zo testen we niet opeens abstracte dingen, wanneer ze nog concrete activiteiten nodig hebben.

Aan bod komt o.a. zindelijkheidstraining, gebruik van de plasketting, zelfstandig toiletgebruik, gebruik van de luizenzak/-cape, de muziek-, lees- en/of babbelkring en een variatie aan creativiteit. Ook verdiepen we op speelse manier de wereldoriëntatie van de kinderen: hun eigen voor- en achternaam en waar ze wonen benoemen, praten over de seizoenen, dagen, familie, kleuren, vormen, getallen en zelfstandig de jas en schoenen aan- en uittrekken.

Daarnaast doen we minimaal twee keer per jaar een ontruimingsoefening met de kinderen. Om een eventuele ontruiming zo goed en gestructureerd mogelijk te laten verlopen, oefenen we met de kinderen regelmatig spelenderwijs wat ze moeten doen. De kinderen weten dat ze in de rij moeten staan bij de deur van de groep en achter het kindje moeten gaan staan dat de brandweerhelm op heeft. Buiten hebben ze een aangewezen plek waar ze moeten verzamelen.

Met dit alles proberen we bij de kinderen een stadium van ontwikkeling te realiseren, waarbij de voorwaarden om met succes naar school te gaan, zijn vervuld.

VVE

Uit onderzoek blijkt dat er kinderen zijn die een ontwikkelingsachterstand hebben op het moment dat zij een peutergroep bezoeken. In veel gevallen blijken de kinderen deze achterstand nauwelijks in te kunnen lopen. Dit kan tot gevolg hebben dat ze later minder kansen hebben bij het kiezen van een vervolgopleiding en een baan. Door extra begeleiding biedt KOV 't Mereltje deze kinderen een basis waaruit een goede start voor verdere ontwikkeling wordt gegeven. Dit wordt geboden door Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Binnen KOV 't mereltje nemen alle kinderen deel aan de activiteiten rondom het thema dat op dat moment behandeld wordt en waarbij het leren van de Nederlandse taal heel belangrijk is.

Wij werken op de locaties van KOV 't Mereltje in De Bilt/ Bilthoven op de Groenekanseweg 51 (LRK: 111519202), Julianalaan 44 (LRK: 132386902) en Planetenbaan 2 (LRK: 205898403), met het Uk & Puk volgsysteem. Op de locaties van KOV 't Mereltje in Zeist bij KOV 't Mereltje Hortensialaan (LRK:123487225) en KOV 't Mereltje Choisyweg (LRK: 599663558) met het volgsysteem Piramide.

VVE indicatie

De kinderen die in aanmerking komen voor het volgen van een VVE programma, worden door het consultatiebureau geïndiceerd. Zij zullen tevens de ouders informeren over de mogelijkheden van het VVE-traject. Vervolgens stuurt het CJG een indicatieformulier naar KOV 't Mereltje, waarmee de aanvraag wordt geregeld. KOV 't Mereltje houdt nauw contact met het CJG waarbij er regelmatig overleg plaats vindt met het CJG. Tijdens dit overleg worden a.d.h.v. alle observatiegegevens de ontwikkelingen van de VVE-kinderen besproken.

Ook kan binnen de kinderopvang blijken dat een kind extra aandacht nodig heeft. In overleg met de ouders, het consultatiebureau en onze Pedagoog wordt dan bekeken of het kind alsnog een VVE-indicatie kan krijgen. Peuters met een VVE-indicatie worden met voorrang op de VVE groep geplaatst. Deze peuters hebben recht op vier dagdelen per week, tegen een gereduceerd tarief (wat via de gemeente gesubsidieerd wordt).

De verschillende programma's zijn te herkennen aan het volgende symbool:

Beide programma's zijn erop gericht om de ontwikkeling van jonge kinderen te stimuleren, bijvoorbeeld de sociaal emotionele, de motorische, maar ook de taal en reken ontwikkeling. Spelen is leren; met behulp van deze programma's en de participatie van ouders, bieden we kinderen een goede start en een soepele overgang naar de basisschool.

**Veel basisscholen werken in de groepen 1, 2 en 3 ook met VVE programma's*

De programma's bieden de kinderen uitdagende, speelse activiteiten, waarmee ze actief en zelf ontdekkend bezig kunnen zijn.

De activiteiten spelen in op de verschillende stadia van ontwikkeling waarin de kinderen zich bevinden.

Het is een hulpmiddel om gericht naar de ontwikkeling van een kind te kijken.

De thema's sluiten aan bij wat jonge kinderen leuk vinden en bij wat zij dagelijks meemaken.

De activiteiten die worden aangeboden zijn flexibel en sluiten aan bij het normale dagritme van de kinderopvang.

De pedagogisch medewerkers voeren in elk thema een aantal activiteiten uit. Met deze activiteiten werken ze aan:

1. Doelen op het gebied van de spraak- en taalontwikkeling;
2. Doelen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling;
3. Doelen op het gebied van de motorische en zintuiglijke ontwikkeling;
4. Rekenprikkel om de ontluikende rekenvaardigheid te stimuleren.

VVE-programma's zijn centrumgerichte programma's, die als doel hebben kinderen een betere start in het basisonderwijs te geven om zo (dreigende) onderwijsachterstanden te verminderen. Hoe vroeger je start met het terugdringen van onderwijsachterstanden, hoe beter de kansen voor het kind zijn.

Naast taal leren de kinderen omgangsvormen, hoe ga je met elkaar om in een groep.

Ook leren ze luisteren naar andere volwassenen dan de ouders. Dit is een belangrijk onderdeel in de voorbereiding op de basisschool.

Er is aandacht voor het kind in de groep, maar ook voor ieder kind apart.

Onder de deskundige begeleiding van de pedagogisch medewerkers doen de kinderen activiteiten waar ze van leren, maar vooral ook plezier aan beleven.

De VVE kinderen worden, buiten de dagelijkse activiteiten en taalbegeleiding, iedere week op minimaal vier dagdelen extra begeleid. Hierbij werken we met een klein groepje en bereiden de kinderen voor op groepsactiviteiten:

- Woorden uitleggen behorend bij het thema en/of prentenboek.
- Prentenboeken extra uitleggen, waarbij goed aangesloten wordt bij de betekenis- verlening van de kinderen.
- Spelbegeleiding in de themahoek, die voor het thema is ingericht.

Door middel van verscheidene registraties wordt de ontwikkeling van de kinderen nauwkeurig in de gaten gehouden.

- In een weekrooster is geregeld op welke momenten VVE kinderen worden begeleid.
- Per week worden de activiteiten op een VVE lijst ingevuld.
- Per periode wordt een werkplan/handelingsplan voor het individuele VVE kind (planning speciale aandacht) opgesteld.
- 1x in de 2 maanden volgt een evaluatie met het VVE team.

1. Handpop

Op de peutergroep starten we elke ochtend om 9.15 uur met de kring. Waarin standaard een handpop wordt gebruikt. Hiermee ontwikkelen kinderen bij KOV 't Mereltje zich op een speelse manier. De handpop behoort bij het VVE-programma en is het speelkameraadje van de kinderen. De handpop maakt altijd wel iets mee wat de kinderen herkennen. Hij heeft bijvoorbeeld nieuwe schoenen of hij is verkouden. De handpop biedt troost en is een vriendje bij wie kinderen zich veilig voelen. Kinderen kunnen zich met de handpop identificeren. Aan hem durven ze hun fantasieën, ideeën, gedachten en gevoelens te vertellen. Terwijl ze dat bij een volwassene wellicht nog wat eng vinden.

Via de handpop kunnen de pedagogisch medewerkers de kinderen betrekken bij een activiteit en kunnen ze op een veilige en speelse manier interactie met de kinderen uitlokken. Zowel verbaal als non-verbaal. De handpop heeft in de meeste activiteiten een rol.

2. Spelen, sociale ontwikkeling en spelbegeleiding

Spelen en de sociale ontwikkeling horen bij elkaar. Bij vrij spelen leren kinderen rekening te houden met elkaar en voor zichzelf op te komen. Ontspannen bezig zijn in een veilige omgeving is heel belangrijk. Door te spelen, oefenen kinderen alle sociale, emotionele, cognitieve, morele en communicatieve vaardigheden die ze nodig hebben.

Spelen is de natuurlijke manier van jonge kinderen om te leren en hun omgeving te verkennen. Spelen geeft plezier.

Jonge kinderen houden ook van speelse omgang met volwassenen. Samen grappjes maken en liefst vertrouwde grappjes, waarvan het kind het verloop kent.

De ped. medewerkers van KOV 't Mereltje geven kinderen alle kans om te spelen.

Ze lokken spel uit door materialen, speelgoed en inrichting van de binnen en buitenruimtes. Er is gelegenheid voor bewegingsspel, fantasiespel, speel- leerspelletjes, exploratief spel en constructiespel.

Vrij spel is opgenomen in de dagindeling (zie dagschema), waarbij het belangrijk is dat kinderen een vrije keuze hebben in hun persoonlijke dagindeling.

Bij de thema's worden speelhoeken en spelsituaties gecreëerd, waarbij kinderen spelenderwijs leren hoe de echte wereld eruit ziet. Indien mogelijk gaan we ook die "echte" wereld in, in het kader van een thema (bijv. grote en kleine koeken meten bij de bakker, bij het thema beroepen).

Kinderen worden begeleid in hoe er gespeeld kan worden. Het ontwikkelingsniveau van het spelen wordt geobserveerd en daar wordt het aanbod op aangepast.

VVE kinderen worden extra begeleid en uitgenodigd om mee te spelen. Spelen is een leidende activiteit waarin gewerkt wordt aan de brede ontwikkeling. De onderwerpen van de thema's zijn de leidraad voor de spelsituaties.

3. Taal en taalbegeleiding

Als kinderen hun taal en denken op jonge leeftijd goed ontwikkelen, is dit een goede basis om later optimaal van het onderwijs te profiteren. Op de dagopvang is het belangrijk om het taalaanbod goed af te stemmen op het taalniveau van de kinderen. Het taalaanbod moet prikkelend zijn, zodat de peuters uitgedaagd worden hun taal verder te ontwikkelen.

Voor ped. medewerkers is het belangrijk om:

- In een rustig tempo te spreken en duidelijk te articuleren.
- Iets nog een keer te zeggen met andere woorden.
- Korte zinnen te gebruiken.
- Het taalaanbod te ondersteunen met mimiek, gebaren handelingen en materialen.
- Precies aan te geven wat de bedoeling is en maar 1 boodschap tegelijk te geven.
- Te controleren of de boodschap is aangekomen.
- In groepsverband Nederlands te spreken tegen de VVE-kinderen. Indien kinderen van thuis uit dialect spreken, wordt dit individueel gestimuleerd.

Het is belangrijk om kinderen aan het denken te zetten en op onderzoek uit te laten gaan en niet te snel zelf met oplossingen te komen.

Het goed stimuleren van de taalontwikkeling en de cognitieve ontwikkeling leidt ertoe dat kinderen geprikkeld worden om zelf actief te zijn bij het leren van woorden, het ontwikkelen van ruimtelijk inzicht, het experimenteren met hoeveelheden en het begrijpen van de wereld om hen heen.

Er wordt dagelijks voorgelezen uit goede prentenboeken, die aansluiten op het thema. Zo leren de kinderen taal te begrijpen (door te luisteren en te kijken) en te spreken. We gebruiken woorden bij alles wat we doen, met en voor de kinderen, waardoor er de hele dag door veel taal geoefend wordt. Er worden voorwerpen uit de boeken gebruikt, waarmee het verhaal naverteld kan worden.

Bij de thema's worden woordenlijsten gebruikt, aangevuld met specifieke woorden, die in de activiteiten nadrukkelijk gebruikt worden. Bij KOV 't Mereltje stimuleren we de kinderen om veel te vertellen en actief bezig te zijn met taal.

Aan VVE kinderen worden extra taalactiviteiten aangeboden. In een klein groepje of individueel worden (nieuwe) woorden aangeleerd middels een vaste opbouw: - Voorbewerken (kennis laten maken d.m.v. voorwerp)

- Semantiseren (uitleggen, uitbeelden en uitbreiden)
- Consolideren (het herhalen van het woord binnen een kort tijdsbestek) - Controleren

4. Motoriek en begeleiding

Motoriek is belangrijk. De activiteiten helpen kinderen verschillende deelgebieden te ontwikkelen. Soms met speciale motorische activiteiten, vaak als deel van gewone dagelijkse routines.

Door de Voor- en Vroegschoolse Educatie helpt kinderen hun senso-motoriek, fijne en grove motoriek en lichaamsbesef te ontwikkelen.

De ped. Medewerkers maken hen bewust door het stellen van vragen. Voorbeelden vanuit de praktijk bij de 3 ontwikkelingsgebieden:

Grove motoriek:

Buitenspel zonder materiaal: lopen, rennen, springen, duwen en trekken, dragen, vangen, hinkelen en bewegingen die kinderen zelf binnen hun spel verzinnen.

Buitenspel met groot materiaal: auto's, karren, trekkers, driewielers, klim en klautertoestellen, glijbaan, wip, en loopklossen.

Buitenspel met klein materiaal: ballen, activiteiten in de zandbak met vormpjes en emmers.

Zang en bewegingsspelletjes: zakdoekje leggen, in de maneschijn, hoofd-schouder-knie en teen, dansen.

Fantasie- en imitatiespel: poppenhoek, blokkenhoek, verkleiden, winkeltje spelen, doen alsof (lopen als een konijn, springen als een kikker).

Fijne motoriek:

Gebruik van vingers en mondspieren:

Klein bouw- en constructiemateriaal: duplo, nopper, puzzels en lotto, kralen rijen, boetseren, knippen en plakken, poppen- en huishoek: afwassen, strijken, pop aan- en uitkleden

Senso-motoriek:

Het gebruik van de zintuigen; oren, neus, mond, maar ook in onze spieren zitten zintuigen die de hersenen informatie geven over bijv. onze lichaamshouding. Onze huid is het zintuig dat aangeeft hoe dingen voelen (warm/koud). Spelen met scheerschium, spelen met spaghetti, bellenblazen, voeldoos, proefspelletjes

Vanaf het moment dat een kind geboren wordt, start de grove, fijne en zintuiglijke ontwikkeling. Dat lijkt vanzelf te gaan. Toch vinden wij het belangrijk een kind de tijd en ruimte te geven om bewegingen te oefenen en ervaringen op te doen met alle zintuigen. Want na verloop van tijd gaan handelingen dan automatisch. En pas als kinderen de ene vaardigheid onder de knie hebben, kunnen ze over naar het uitproberen van een andere (moeilijkere) vaardigheid. Kortom: hoe meer een kind doet, hoe meer het kan!

5. Rekenprikkels

Spelenderwijs worden kinderen geconfronteerd met vaardigheden zoals meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Ze komen al vroeg in aanraking met tellen en telwoorden. Als we naar buiten gaan wordt er samen met de kinderen geteld wie er allemaal in de rij staan. Is iedereen aanwezig of is er een kindje niet? Aan tafel wordt er geteld hoeveel bekertjes er nodig zijn. Verder worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen. Torens bouwen en blokjes tellen, is deze hoog of laag? Maar ook de ruimtelijke oriëntatie komt aan de orde: waar komen de snippers terecht, die de kinderen net in de lucht hebben gegooit?

Al snel krijgen ze "dagelijks" op speelse wijze te maken met huisnummers, de klok, telefoonnummers en het tellen van pagina's in prentenboeken. Ze proberen hun kennis ook zelf toe te passen. Dat lukt soms wel en soms niet. Met vallen en opstaan ontwikkelen ze inzicht in verschillende functies of betekenissen van getallen en krijgen ze belangstelling voor de kunst van het tellen. Dit ontwikkelingsproces heet 'ontluikende gecijferdheid'.

Op dit moment werken wij op de peutergroep met de methodiek Piramide of met het Uk & Puk volgsysteem (toekomst gericht willen we dit doorvoeren op alle groepen van 0-4 jaar). In de groepen 1 en 2 van de basisschool worden onderdelen gebruikt van het vervolg programma. Om het VVE programma zo optimaal mogelijk te laten werken dienen ouders minimaal 10,5 uur per week af te nemen, conform wettelijke regelgeving vanaf de leeftijd van 2 jaar. Het VVE programma wordt aangeboden op onze peutergroep, van Maandag t/m vrijdag van 8.30-12.00 uur. De ped. medewerkers hebben een gekwalificeerde opleiding genoten en zijn in het bezit van een verklaring omtrent gedrag.

Intake

Een intakegesprek vindt plaats na het aanmelden van het kind. Het gesprek vindt altijd plaats bij KOV 't Mereltje. Tijdens dit gesprek wordt er informatie gegeven over zowel het VVE programma bij KOV 't Mereltje, als over het kind. De ouders krijgen een rondleiding en een kennismaking met de ped. medewerkers of leidinggevende.

De ouders kunnen tijdens dit gesprek aangeven welke bijzonderheden er eventueel zijn en waar rekening mee gehouden moet/kan worden.

De kinderen met een VVE-indicatie zullen alleen gebruik maken van de uren die hiervoor bedoeld zijn, de uren van het VVE programma met een minimum van 10,5 uur per week, verdeeld over 3 dagdelen en 40 weken per jaar. De kinderen mogen na hun VVE ochtend gebruik maken van de reguliere opvang. Dit houdt in dat kinderen na hun VVE ochtend mogen blijven op de opvang. Deze uren worden berekend conform reguliere kinderopvang kosten.

Dagindeling

Het VVE programma ziet er als volgt uit:

De thema's, die voor de 2-4 jarigen gehanteerd worden, zijn uitgewerkt in een themaklapper. We werken met vaste maand thema's, binnen het VVE programma.

Over de activiteiten:

- Alle activiteiten zijn uitgewerkt per leeftijdscategorie: baby, dreumes en peuter.
- Bij elke leeftijdscategorie staat vermeld wat de kinderen gaan doen en aan welke leerdoelen ze werken. Ook krijg je telkens een woordenlijst.
- Elke activiteit verloopt volgens een vast stramien: introductie, kern, uitbreiding en afsluiting.
- Je begeleidt de kinderen in een grote groep, in kleine groepjes of individueel.

- De activiteiten geven volop mogelijkheden voor zowel verticale als horizontale groepen.
- Kinderen meer uitdaging bieden? Of tips nodig voor extra activiteiten? Raadpleeg het activiteitenkatern: voor elke activiteit een moeilijkere variant én ideeën.

Boekstart

Er zijn ook contacten met de bibliotheek. Rondom bepaalde thema's worden er vanuit de bibliotheek workshops georganiseerd, waaraan Ped. Medewerkers kunnen deelnemen. Daarnaast halen de ped. medewerkers elke 6 weken nieuwe boekjes bij de bibliotheek, gerelateerd aan het thema. We stimuleren ouders ook om met hun peuter de bibliotheek te bezoeken.

Ouderbetrokkenheid

Participeren is meedoen. In het geval van de opvang van je kind heb je als ouder/opvoeder daarin een actieve rol en vinden wij het belangrijk dat de ouder mee doet!

Opvoeders, ouders en wij, als Pedagogisch medewerkers, hebben een grote invloed op het kind.

Wij brengen onze normen en waarden over op het kind. Onze visie is dat wij, partner zijn in de opvoeding.

Een goed contact tussen ouder(s) en Pedagogisch medewerkers draagt bij aan een evenwichtige balans tussen de kinderopvang en de thuissituatie. Ouders nemen een belangrijke plaats in binnen 't Mereltje. Vanzelfsprekend zijn Pedagogisch medewerkers erg blij met de inbreng van de ouders. Als ouder moet je je op je gemak kunnen voelen binnen de kinderopvang en vertrouwen hebben in het team en de gang van zaken op de opvanglocatie. Deze vertrouwensrelatie is de basis voor een open communicatie.

Bovendien breng je als ouder dit gevoel van vertrouwen over op je eigen kind en dat heeft een positieve invloed op het wennen en het functioneren van je kind op de opvang.

Bij de VVE groep(en) kunnen ouders op de volgende wijze participeren:

- Intake/aanmeldingsgesprek
- Tijdens het halen en brengen van de kinderen
- Spelinloop met gerichte activiteit voor ouder en kind
- Ouder(thema)avonden
- Oudergesprekken

Ouders kunnen helpen bij vieringen en andere activiteiten

- Via het ouderportaal, de website en social media
- Klanttevredenheidsonderzoek

Wij luisteren graag naar wat ouders ons vertellen, tenslotte zijn we er samen voor de kinderen. We kunnen leren van elkaar.

Door dagelijks vriendelijk contact en overleg ontstaat er wederzijds vertrouwen.

De ped. medewerkers bij KOV 't Mereltje zorgen ervoor dat ze de ouders en het kind begroeten bij binnenkomst en openstaan voor contact.

- Bij het peuterprogramma zijn de haal- en brengtijden contactmomenten tussen ons en de ouders. Dit moment wordt ook gebruikt om de VVE ouders te wijzen op het actuele thema en eventueel aanvullende tips te geven.
- Wanneer het kind 2,5 jaar is en 3 jaar en 10 maanden is wordt er een kind gesprek gepland (zie ook alinea overdrachtsformulier).

Ouders krijgen informatie over de ontwikkeling en bij het laatste gesprek. Ouders geven toestemming om dit over te dragen aan school.

- Op de ouder portal worden foto's geplaatst van de activiteiten, die aansluiten op de thema's.
- Er wordt wekelijks een portfolio bijgehouden. Ouders kunnen ook zelf in de portfolio berichten schrijven en berichten uitwisselen met de Pedagogisch medewerkers van de groep van uw kind.
- Met de ouders van VVE kinderen maken we een afspraak aan het begin van elk nieuw thema om hen het doel van het thema uit te leggen en tips te geven hoe ze er thuis aan door kunnen werken.
- 1x per jaar hebben we voor ouders een 10 min gesprek.

- Het is daarnaast altijd mogelijk om een gesprek aan te vragen, zodat op een rustig moment uitgebreid overlegd kan worden.

Hoe versterken we het 'meedoen'

Om de ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid te versterken zet 't Mereltje zich in voor:

1. Werken aan thuisactiviteiten.

- Het stimuleren van voorlezen thuis.
- Het verzamelen van spulletjes om samen als ouder en kind te knutselen in de vorm van het maand thema.

Ontwikkelingsstimulering, ook thuis!

Onderzoek toont aan dat, als ouders thuis extra met het kind bezig zijn in aansluiting op wat het kind op de kinderopvang doet, dit een positief effect heeft op de ontwikkelingskansen van de kinderen. Ouderparticipatie houdt in, het betrekken van de ouders bij de eigen voorziening: meeleven, meedoen, mee denken en meebeslissen. Om de ontwikkelingskansen van de kinderen te vergroten hebben zij dus ouders nodig die zowel opvoedings- als onderwijsondersteunend gedrag vertonen. Dit komt onder andere tot uiting in:

Steunen, sturen en stimuleren Ouders tonen affectie, zijn warm, bieden emotionele steun en hebben respect voor de autonomie van het kind. Ouders geven ook leiding aan hun kinderen, maken duidelijk wat ze verwachten, stellen grenzen, houden toezicht en sturen bij wanneer het 'verkeerd' gaat. Ze moedigen hun kinderen aan nieuwe dingen te leren, op ontdekking te gaan, te spelen, te praten vrienden te maken en problemen op te lossen.

Een verdiepende communicatie met hun kinderen Kenmerken van verdiepende communicatie zijn: ingaan op ervaringen en gevoelens, informatief, doorvragend, kritisch, gevarieerd, praktijkgericht en abstract.

Een rijke leef- en leeromgeving via 'informeel leren' Ouders bieden kinderen een rijke leeromgeving aan in de dingen van alledag: praten en genieten van de dagelijkse dingen, zingen en voorlezen, het delen van gevoelens. Vooral de interactie tussen ouder en het kind is bepalend. Kinderen leren in gezinsverband evenveel of meer van ouderlijke activiteiten die niet uitdrukkelijk als pedagogisch bedoeld zijn, dan van activiteiten waarachter deze intentie wel schuil gaat. Dus een boekje lezen is zinvol, maar de manier waarop ouders voorlezen en contact maken met hun kind is belangrijker.

Om bovenstaande redenen is het van belang dat ouders thuis samen met hun kind(eren) ontwikkeling stimulerende activiteiten doen die aansluiten op de VVE-activiteiten. De pedagogisch medewerkers informeren regelmatig over de activiteiten die uitgevoerd zijn rondom VVE, vermelden dit in de nieuwsbrieven. Met deze informatie kunnen ouders thuis activiteiten doen met de kinderen die hierop aansluiten.

Tevens vindt er, op het moment dat het kind 3 jaar en 9 maanden is, een gesprek plaats aan de hand van ons kind volgsysteem.

- Ouders kunnen ten alle tijden informatie vinden op onze website: www.mereltje.nl.
- Ouders krijgen maandelijks elke 1^e week de mogelijkheid om een dagdeel met hun kind mee te draaien in de peutergroep.
- Om een gezond en veilig leef en speelklimaat te creëren, is er een goede afstemming met de ouders/verzorgers van groot belang. Dit gebeurt onder andere door de participatie van de oudercommissie.
- Voor de uitvoering van thema's vragen wij ouders die het leuk vinden om te helpen om voorwerk te verrichten voor de knutselactiviteiten. Dit houdt in dat ouders thuis bijvoorbeeld voorbeelden uitknippen.

Overdrachtsformulier

Als uw kind de leeftijd heeft bereikt van 3 jaar en 10 maanden, vullen de pedagogisch medewerkers het overdrachtsformulier in. De inhoud van dit formulier wordt uitgebreid met de ouder besproken.

Als je akkoord bent met de overdracht van deze gegevens dan ondertekent de ouder het overdrachtsformulier.

Voor de kinderen met een doorverwijzing van het consultatiebureau wordt dit formulier '*warm' overgedragen, dit wil zeggen, het overdrachtsformulier wordt besproken door een van de pedagogisch medewerkers met de leerkracht of interne begeleider van de basisschool waar uw kind naar toe gaat.

De ouders van de kinderen die niet via een doorverwijzing een plekje hebben gekregen op een (VVE), peutergroep, krijgen het overdrachtsformulier mee naar huis en kunnen dit formulier overhandigen tijdens het intakegesprek op de

basisschool. De basisscholen kunnen naar dit formulier vragen tijdens het intakegesprek. Indien de ouder bezwaar heeft tegen de overdracht, dan ondertekent de ouder het formulier niet. Het formulier wordt dan niet besproken met de desbetreffende basisschool. Als ouder krijg je altijd dit overdrachtsformulier mee naar huis. In het intakegesprek op de basisschool kan er aangegeven worden, waarom de informatie niet is doorgegeven.

***De (warme) overdracht van kinderopvang naar de basisschool**

De Pedagogisch medewerkers leren de kinderen tijdens de voorschoolse periode goed kennen en verkrijgen veel kennis over de ontwikkeling van alle kinderen. Als het kind 4 jaar wordt breekt er een nieuwe fase aan: Je kind gaat naar de basisschool! Voor de basisschool is het goed te weten hoe de eerste jaren van het kind zijn verlopen. Zo kunnen de leerkrachten op een nog betere manier begeleiden en stimuleren. Om die reden geeft 't Mereltje schriftelijke informatie door aan de basisschool over de ontwikkeling van het kind.

In de afgelopen 4 jaar heeft het kind leren lopen, praten en de wereld om zich heen ontdekt. Het kind heeft een eigen karakter ontwikkeld. Het ene kind is druk of juist rustig, speelt graag alleen of juist met andere kinderen. Ieder kind ontwikkelt zich bovendien in zijn/haar eigen tempo. De Pedagogische medewerkers hebben de ontwikkeling van elk kind goed gevolgd. In de overdracht wordt informatie gegeven over de ontwikkeling van het kind.

Met deze informatie kan de leerkracht in groep 1 van de basisschool zorgen dat het kind de juiste aandacht krijgt en dat het onderwijs aansluit bij wat ieder kind individueel nodig heeft. Een goede overdracht van uw kind zorgt voor een soepele overstap naar de basisschool.

***Zie ook bijlage, 3,4 en 5 m.b.t. VVE**

Communicatie

Het is belangrijk dat de communicatie tussen ouders en Pedagogisch medewerkers effectief verloopt. Van beide kanten zijn er verwachtingen naar elkaar over de manier waarop er gecommuniceerd wordt. Het is belangrijk om rekening te houden met deze verwachtingen. De manier waarop de ouders communiceren is van veel verschillende factoren afhankelijk. Bij onze VVE groepen speelt cultuur en taal een grote rol, veel ouders beheersen de Nederlandse taal (nog) niet goed en dit vergt veel tijd van de Pedagogisch medewerkers. Desondanks wordt er alles aan gedaan om de communicatie op gang te brengen en te houden, eventueel door middel van een tolk of door hulp van andere ouders op de peuterspeelzaal die als tolk kunnen fungeren.

Dit begint al met het intakegesprek waar veel informatie wordt uitgewisseld. Bij deze intake is zondig iemand van vluchtelingenwerk of consultatiebureau aanwezig, soms komt er een talk mee.

Belangrijk zijn natuurlijk de breng en haalcontacten, dan is er gelegenheid om over en weer vragen te stellen en om te vertellen hoe de ochtend op de peutergroep is verlopen. Uitgebreider overleg kan door middel van een afspraak met een Pedagogisch medewerker of de clustermanager van de betreffende locatie, op de ouderbijeenkomsten of tijdens de oudergesprekken.

MMM (Mereltje Maand Memo)

Over praktische zaken, zoals bijvoorbeeld de thema's, ontvangen ouders elke maand de MMM.

Bij ieder nieuw project ontvangt u een nieuwsbrief met de daarbij behorende woordenlijsten (woordenlijsten in 5 talen alleen bij Piramide).

De MMM worden per mail verstuurd en gepubliceerd op de site www.mereltje.nl.

De ouder Portaal is een veilige en persoonlijke internetdienst met handige middelen om u op een verrassende manier te betrekken bij de opvang van uw kind.

Lokale Oudercommissie en Centrale Oudercommissie

Er zijn nog twee manieren om als ouders een actieve rol te spelen binnen 't Mereltje. Wij streven ernaar om bij elke locatie een oudercommissie te hebben. Ouders kunnen zitting nemen in deze Lokale Oudercommissie (LOC) waardoor ze betrokken worden bij allerlei speelzaalactiviteiten en over de invulling daarvan.

Voor meer informatie hierover kunnen ouders terecht bij info@mereltje.nl. Daarnaast is er nog een Centrale Oudercommissie (COC) hierin kunnen ouders meepraten en adviseren over beleidsontwikkeling op organisatieniveau.

Ondersteuning bij de opvoeding

We ondersteunen u niet alleen bij het combineren van werk, thuis en speelzaal, maar we dragen ook bij in de

ontwikkeling en opvoeding van uw kinderen. We houden u goed op de hoogte van de ontwikkeling van uw kind, bieden eventueel opvoedondersteuning door het beantwoorden van vragen en, wanneer nodig, verwijzen we door voor hulp bij specifieke problemen..

We werken intensief samen met diverse organisaties zoals:

- Conformo onder begeleiding van orthopedagoog Margreth van der Sluis.
- Kinderpsycholoog/gedragstherapeut Doranda Otten.
- Manueeltherapeut Meine Veldman.
- Bedrijfsarts Els Kuin.

Op verzoek van ouders en/of medewerkers kan een afspraak worden ingepland met een van deze zorgprofessionals. Meer weten over hun diensten? Bel, mail of spreek ons even aan. Vertrouwenspersoon Voor onze vestigingen is een vertrouwenspersoon aangesteld. Wij bieden hiermee de mogelijkheid om op vertrouwelijke basis te spreken over verschillende onderwerpen. De vertrouwenspersoon is er zowel voor onze ouders als voor onze pedagogisch medewerkers. De vertrouwenspersoon is onafhankelijk, deskundig en in bezit van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Contact: Margreth van de Sluis info@mereltje.nl

Tevredenheidsonderzoek

Elke 2 jaar wordt de kinderopvang in zijn geheel geëvalueerd door de ouders middels een ouderenquête onder leiding van de oudercommissie.

Communicatie

Een goede overdracht vinden wij heel belangrijk. Zowel tussen ouders en pedagogisch medewerkers, als tussen school en kinderdagverblijf. Daarom maken we naast de dagelijkse, mondelinge communicatie, gebruik van de volgende twee schriftelijke communicatiemiddelen.

Portfolio-map

Sinds maart 2013 werken we op de peutergroepen met een portfolio-map. Deze bevat onder meer:

- Een wekelijks observatieverslag;
- Een uitgebreid verslag (ongeveer drie keer per jaar) dat betrekking heeft op een knutselactiviteit, een dag bij 't Mereltje en de algemene ontwikkeling; Alle knutselwerkjes van het kind.

In de portfolio-map beschrijft de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld of er vaste speelpatronen te herkennen zijn, hoe een kind communiceert, of het probleemoplossend is, betrokken is bij spelactiviteiten, hoe de concentratie zich verhoudt enz. Met deze map willen we ouders niet alleen inzicht, maar ook een mooi aandenken geven aan een belangrijke fase uit het leven van hun kind.

Overdrachtsformulier

Onze pedagogisch medewerkers observeren de kinderen de hele dag door. De gemeenten De Bilt en Zeist hebben een speciaal formulier voor de overgang naar school, dat we invullen en bespreken met de ouders of verzorgers. Binnen de VVE heet dit de " Warme overdracht "De ouders geven toestemming om het formulier over te dragen aan de betreffende school. Zie hiervoor bijlage 3.

Bijlage 1

Spraak-taalontwikkeling

Prentenboeken kunnen de woordenschat helpen vergroten en kinderen vinden ze leuk. Samen een boekje lezen, een verhaal bedenken of lekker luisteren naar een verhaal. Ook de verschillende audio-mogelijkheden, zoals luisterboeken, leveren een bijdrage aan de spraakontwikkeling. Ook leuk: zelf foto's maken van een voorwerp en daar samen woorden bij inspreken.

Peuters gaan meer en meer begrijpen van wat er tegen hen wordt gezegd. Je merkt dit doordat je op vragen antwoord of een aansluitende reactie krijgt. Ook in de taalontwikkeling zijn veel onderlinge verschillen tussen kinderen. Deze verschillen zijn heel normaal. Wanneer een peuter van 2 jaar nog helemaal niets zegt, is het verstandig om navraag te doen bij bijvoorbeeld de huisarts of logopedist. Het kan komen doordat een kind minder goed hoort. Binnen 't Mereltje geven we zelf altijd het goede voorbeeld, want kinderen nemen onze taal over. Ze leren door middel van imitatie. Hierbij begrijpt het kind nog niet alles wat hij/zij nazegt; het gaat om het nazeggen op zich.

Hoe doen we dit binnen 't Mereltje? Door het aanbieden van o.a. de voorleeskring, muziekring, babbelkring en het aanbieden van externe activiteiten (bijvoorbeeld een uitje naar de bibliotheek) enz.

Voorbeelden van activiteiten:

- Kringgesprekken.
- Voorlezen in de kring of een-op-een.
- Zingen.
- Communicatie onderling (medewerker-kind en kind-kind). □ Vertelplaten.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Tandenwisseling zet in en de nieuwe kiezen komen door.
- Vooraf een plan maken voor het spel.
- Splitsing fantasie en werkelijkheid.
- Leiding nemen.
- Hulp vragen bij het bedenken van een oplossing (oftewel aan autoriteit toe zijn).
- Opdrachten uitvoeren en afmaken.
- Probleemsituaties oplossen zonder ruzie of fysiek ingrijpen.

Motorische-lichamelijke ontwikkeling

Met veel 'speelgoed' oefent het kind ongemerkt de fijne motoriek, bijvoorbeeld met puzzels, tekenen, muziek maken en inkleuren. Andere spellen trainen de oog-handcoördinatie. Denk bijvoorbeeld aan een spelletje waarbij kinderen zo snel mogelijk de voorwerpen van een bepaalde vorm of kleur moeten aanraken. Vanaf 2jarige leeftijd kun je zien dat de ontwikkeling van de fijne bewegingen een spurt neemt. Bij het lopen zal het kind zich meer richten op details. Ook zal hij willen leren drinken uit een beker en deze met twee handjes vastpakken. Hij gaat leren eten met een lepel en deze zelf naar zijn mond brengen. Draaien is een moeilijke beweging om te leren. Een kind leert dit door bladzijden in een boek om te slaan en dat gaat steeds gemakkelijker.

Hoe doen we dit binnen 't Mereltje? Door het aanbieden van o.a. een gezellig, huiselijk eetmoment.

Voorbeelden van activiteiten:

- Blazen door een rietje.
- Bellen blazen.
- Hockey Pockey-dans.
- Bewegingsspellen met de dansdoek, zoals balanceren met een bal, 'Golven van de zee' of 'Kat en muis'.
- Creatieve activiteiten: scheuren, prikken, knippen, plakken, verven en tekenen.
- Spelen met constructiemateriaal.
- Ketting rijgen van verschillende materialen (grof of fijn).
- Ringwerpspel, kegels gooien, sjoelen, knikkeren.
- Kraan open- en dichtdraaien. Zelf handen wassen en afdrogen.
- Zelf aan- en uitkleden, ook de knoopjes, de rits en de riem. Steeds een beetje beter en meer.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Ledematen worden langer.
- Kleuterbuik verdwijnt.
- Kuultjes op de handen verdwijnen.
- Tandenvisseling zet in en de nieuwe kiezen komen door.
- Grote motoriek: gecontroleerd springen, schommelen, hinkelen, huppelen, gooien en vangen.
- Fijne motoriek: veters strikken, vingerspelletjes, handwerken.
- Evenwichtszin: touwtjespringen, hinkelen, balanceren.
- Vooraf een plan maken voor het spel.
- Leiding nemen.
- Fysiek contact (affectie) gaat over in een wil tot leren.
- Opdrachten uitvoeren en afmaken.

Cognitieve en zintuiglijke ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling van kinderen verloopt volgens verschillende theorieën in stadia. Zo is bekend waar kinderen op welke leeftijd (ongeveer) aan toe zijn. En dus zie je regelmatig dezelfde 'succesvolle' spelvormen terug voor bepaalde leeftijden. Zo wordt een bijdrage geleverd aan de cognitieve ontwikkeling. Voor kinderen van 2 tot 4 jaar zijn kennismakingsactiviteiten, herkenning van cijfers en letters, 'matchen' (koppelen, zoals bij Memory of Electro Junior) of op volgorde leggen een passende activiteit om aan te bieden.

In het tweede levensjaar leert het kind dat hij zelf iets teweegbrengt. Dit is een stap in de richting van geloof in eigen kunnen. Een dreumes kan kleine opdrachtjes uitvoeren en geniet van complimentjes. Dit is ook belangrijk voor later op school. Op deze leeftijd gebruikt hij de dingen zoals ze bedoeld zijn: een haarborstel voor je haar, een bal om te rollen en tegenaan te schoppen en met een auto doe je rijspelletjes.

Een peuter kan nog niet zo goed denken en denkt op een 'peutermanier'. Herinneringen, fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar heen; er is sprake van magisch denken. In deze fase gelooft een peuter dat wat hij denkt ook echt gebeurt. Soms kan dat een peuter bang maken en is de oorzaak van de angst moeilijk te achterhalen. We nemen de angst in ieder geval wél serieus en proberen erover te praten. Als een peuter leert om zijn angsten de baas te worden, dan heeft hij daar zijn hele leven wat aan.

Voorbeelden van activiteiten:

- De Hockey Pockey-dans.
- Met een dansdoek verschillende spelletjes doen.
- Knippen, plakken, prikken, stempelen, vouwen, scheuren, tekenen en (vinger)verven.
- Spelen met zand, water of scheerschuim.
- Spelen met blokken, Lego, K'nex, Playmobil, Meccano of ander constructiemateriaal.
- Ketting rijgen van verschillende materialen.

- Puzzelen.
- Spelen met een bouwdoos of een bouwplaat maken.
- Koken en/of bakken.
- Planten water geven.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Grove motoriek: gecontroleerd springen, schommelen, hinkelen, huppelen, gooien en vangen.
- Vooraf een plan maken voor het spel.
- Splitsing fantasie en werkelijkheid.
- Leiding nemen.
- Hulp vragen bij het bedenken van een oplossing (oftewel aan autoriteit toe zijn).
- Fysiek contact (affectie) gaat over in een wil tot leren.
- Opdrachten uitvoeren en afmaken.
- Probleemsituaties oplossen zonder ruzie of fysiek ingrijpen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Bij opgroeiende jonge kinderen draait het onder andere om de ontwikkeling van het geweten, gevoelens, de sociale ontwikkeling, de omgang met andere kinderen en egocentrisme. Veel van deze aspecten zien we terug in 'verhalen' die gebruikt worden in spelletjes. Denk bijvoorbeeld aan kusjes geven en kletsen met een figuurtje. Of bijvoorbeeld het 'verzorgen' van speelgoedbaby's of huisdieren.

Vanaf ongeveer 2 jaar oud is het kind een peuter. Het kind ervaart dat hij/zij een eigen persoon is en ontwikkelt een eigen wil. Het omgaan met een kind komt steeds meer in het teken te staan van opvoeding, naast de verzorging.

Een peuter is heel trots op zichzelf en denkt dat de wereld om hem draait. Het hoort bij de normale ontwikkeling dat een peuter verwacht dat alle aandacht op hem gericht is. Hij eist alle aandacht op, van iedereen en overal. Een peuter kan er niet goed tegen wanneer je met andere dingen bezig bent en kan erg kwaad worden wanneer je hem geen aandacht geeft.

Voorbeelden van activiteiten:

- Nabootsen van de thuissituatie middels rollenspellen.
- Poppenspel.
- Samen delen van materiaal tijdens spel, maar ook vriendjes delen. □ Problemen oplossen en uitpraten.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Vooraf een plan maken voor het spel.
- Splitsing fantasie en werkelijkheid.
- Leiding nemen.
- Hulp vragen bij het bedenken van een oplossing (oftewel aan autoriteit toe zijn). □ Probleemsituaties oplossen zonder ruzie of fysiek ingrijpen.

Spelontwikkeling (2 tot 4 jaar)

Bij jonge kinderen vormt zich de spelontwikkeling en de creatieve ontwikkeling door de eigen fantasie, spelen en het maken van tekeningen. Er zijn veel spellen die zo op creatieve wijze een bijdrage leveren aan de spelontwikkeling.

Voorbeelden van activiteiten:

- Kralen rijgen.
- Puzzelen.
- Kasteel of huis bouwen (2D wordt uiteindelijk 3D).
- Bewegingsspelletjes: 'Schipper mag ik over varen', 'Zakdoekje leggen', 'Annemaria koekoek' enz.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Ledematen worden langer.
- Vooraf een plan maken voor het spel.
- Splitsing fantasie en werkelijkheid.
- Leiding nemen.
- Hulp vragen bij het bedenken van een oplossing (oftewel aan autoriteit toe zijn).
- Fysiek contact (affectie) gaat over in een wil tot leren.
- Opdrachten uitvoeren en afmaken.
- Probleemsituaties oplossen zonder ruzie of fysiek ingrijpen.

Fantasieontwikkeling (2 tot 4 jaar)

Imitatie en fantasie gaan samen: eten maken in het keukentje, luiers verschonen bij de poppen, thee drinken aan tafel. Bij oudere peuters zijn verkleedspullen, het 'strijkijzer' en huishoudelijke materialen geliefd. De oudsten willen met alles helpen: bij het verzamelen van bladeren in de tuin, met afwassen, bij het schoenen poetsen en ramen zemen.

Elke peutergroep heeft een logeerbeer of -pop met daarbij een rugzakje of reiskoffertje met bijbehorend schriftje. De beer of de pop gaat mee naar huis; ouders en kinderen kunnen hun belevenissen met foto's laten zien d.m.v. het schriftje. Als de beer of pop uit logeren is geweest, wordt het logeerpartijtje in de kring met de kinderen besproken.

Voorbeelden van activiteiten:

- Poppenkast spelen.
- Doktertje- of tandartsrollenspelen.
- Treintje rijden (met de stoelen achter elkaar).
- Verkleeden.
- Rollenspelen met poppen of knuffels.

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- ✓ Vooraf een plan maken voor het spel.
- ✓ Splitsing fantasie en werkelijkheid.
- ✓ Leiding nemen.
- ✓ Fysiek contact (affectie) gaat over in een wil tot leren.
- ✓ Opdrachten uitvoeren en afmaken.
- ✓ Probleemsituaties oplossen zonder ruzie of fysiek ingrijpen.

Seksuele ontwikkeling 2

tot 4 jaar

Tussen het tweede en vierde jaar ontwikkelt het kind zijn identiteit. Het kind ontdekt dat het een persoon is anders dan alle andere personen en zal zichzelf vaker 'ik' noemen. Het wordt zich bewust van zichzelf en het eigen lichaam. Ook kan het kind erg nieuwsgierig zijn naar andere blote lichamen. In het begin zal het

ongegeneerd kijken naar het lichaam van andere kinderen en volwassenen, bijvoorbeeld door bij een ander kind de broek naar beneden te trekken. Als kinderen merken dat grote mensen dat niet goed vinden, gaan zij dit verpakken in spelletjes, zoals vaders- en moeders-je, dokters-je of baby's-je krijgen. Tussen het tweede en vierde jaar ontwikkelt zich ook de seks-identiteit. Dat betekent dat een kind weet of het een jongetje of een meisje is.

Zodra het kind zich daar bewust van is, zal het zich gaan gedragen als een jongetje of een meisje. Tot slot bereikt een kind op deze leeftijd ook een mijlpaal in de taalontwikkeling. Het gaat veel waarom-vragen stellen. Ook kan het veel vieze woorden gaan zeggen. Zeker als volwassenen daar boos of ongemakkelijk op reageren, is dit een leuk spelletje.

3 tot 4 jaar

Vanaf het derde jaar kan een kind regels en sociale normen leren. Ouders kunnen hun kind leren dat er situaties zijn waarin het vastpakken van de eigen geslachtsdelen wel of niet gepast is, zonder het kind of zijn gedrag af te keuren. "Ik snap dat het lekker voelt, maar dat doen we niet in de supermarkt. Straks als je op je eigen kamertje bent, mag dat wel."

Voorbeelden van activiteiten:

- Vader-en-moeders-je: rollenspel met ook knuffelen en eventueel een kus op initiatief van het kind □
Dokters-je: het lichaam onderzoeken.
- Tijdens het verschoon-/plasmoment elkaars lichaam bekijken op initiatief van de kinderen.
- Boeken over en/of prenten van het menselijk lichaam bekijken: inwendig (slokdarm, maag, spieren enz.) of uitwendig (buik, billen, benen, huid enz.).

Kenmerkende ontwikkelingsaspecten voor de doorstroom naar school:

- Ledematen worden langer.
- Splitsing fantasie en werkelijkheid.

Bijlage 2

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van kinderen van 2 tot 4 jaar. Dit overzicht gaat uit van de gemiddelde leeftijd waarop kinderen bepaalde vaardigheden (in principe) moeten beheersen. Benadrukt moet worden dat er in werkelijkheid natuurlijk altijd sprake is van individuele verschillen, door onder meer tempoverschillen in de ontwikkeling, een andere volgorde van ontwikkelingsstappen en eigen mogelijkheden van het kind. Ook spelen de omgevingsfactoren een zeer belangrijke rol in de ontwikkeling. De manier waarop en mate waarin een kind gestimuleerd wordt door de omgeving (ouders, plaats in het gezin, vrienden, kinderdagverblijf, school enz.) is hierop van invloed.

Het onderstaande overzicht geeft dus enkel een idee van de doorsnee leeftijd, waarop kinderen bepaalde vaardigheden beheersen, in relatie tot de gemiddelde, 'normaal' verlopende ontwikkeling. Het overzicht kan beschouwd worden als een algemene leidraad om de ontwikkeling van een kind nader te bekijken.

2-3 jaar	
Ontwikkeling	Fasen
Sociale ontwikkeling	• Toenemend ik-besef; wel worden ik en jij nog een tijdje door elkaar gebruikt. • Begin van de koppigheidsfase: de eigen wil wordt ontdekt, wat gepaard gaat met bewijzen van eigen zelfstandigheid. • Onevenwichtig sociaal gedrag met sterke uitersten: afhankelijkheid en zelfstandigheid. • Ontdekken van zichzelf als middelpunt van eigen handelen. • Pakt het speelgoed van de ander af. • Kan rijmpjes, versjes en verhaaltjes onthouden. • Beperkte echte zelfstandigheid; eigen persoon, eigen wil, eigen ideeën. • Bepaalde zelfbeheersing. • Wordt coöperatief, begrijpt namelijk eenvoudige motiveringen. • Is erg gevoelig voor lof en kritiek. • Gebruikt het begrip 'wij'. • Leert te delen en op de beurt te wachten. • Betere aanpassing in groep met kinderen. • Is eerder geneigd raad van vriendjes op te volgen dan van volwassenen.
Motorische ontwikkeling	• Kind kan goed achteruit lopen. • Kan eventjes op één been staan. • Kan op de tenen lopen. • Draait in het rond op muziek. • Schopt voorwerpen voort. • Kan plotseling stilstaan. • Kan met beide voeten tegelijk omhoog springen, landt op de vlakke voet. • Kan springen, met de voeten uiteen. • Springt van een traprede af, met beide voeten tegelijk. • Begint alternerend (linkervoet en rechtervoet afgewisseld) trap te lopen; eerst met, later zonder hulp. • Kan tijdens het rennen van richting veranderen. • Beheerst nu het op de tenen lopen. • Kan op een driewieler fietsen. • Kan een grote bal vangen, met gestrekte armen en gooien zonder het evenwicht te verliezen. • Kan in een bepaalde richting gooien. • De lichaamsbewegingen worden vloeiender en evenwichtiger. • Het grijpen is nu een dwarsgreep met gestrekte wijsvinger. • Kind kan nu eten met een vork, eventueel met lepel en vork (of mes).
Persoonlijkheidsvorming	Kenmerken expulsief anale fase: • Kind heeft sterke interesse in zand, klei, verf etc. • Kind heeft regelmatig driftaanvallen. Kenmerken retentief anale fase: • Terughouden van de ontlasting (oftewel het ophouden van poep). • Ambivalentie, extreme en paniekerige afwisseling van tegengestelde wensen en impulsen. Positieve ontwikkeling (zelfstandigheid; wilskracht) versus negatieve ontwikkeling (afhankelijkheid; schaamte en twijfel)
Spraak-taalontwikkeling	• Brabbelen verdwijnt, dit wordt echt praten. • De uitspraak verbetert, vooral bij medeklinkers. • Bij 2,5 jaar is de woordenschat circa 400 - 500 woorden. • Dubbele medeklinkers worden langzaam beter gebruikt, wel vaak in de verkeerde volgorde (bijvoorbeeld een 'wesp' wordt een 'weps'). • Meer taalkundige vormen worden gebruikt, zoals voorzetsels. • Scheiding 'ik' en de ander; gebruik van de ik-vorm en dus ook de jij-vorm. • Gebruik oornaamwoorden: mij, jou etc. • Veel wat- en waarom-vragen; niet zozeer naar kennis, als wel vragen om aandacht. • Vormen van meervoud, eerst volgens één regel, namelijk '-s' (zo wordt 'bedden' nog 'beds'). • Verleden tijd, meestal volgens één regel, namelijk overal '-de' achter (bijvoorbeeld 'vraagde').

Spelontwikkeling	Lineaire stadium: - Kan blokken neerzetten in rijen en stapels. - Het kind kan kralen rijgen. - Kan simpele inlegfiguren leggen. - Imiteert alleen datgene wat het ziet, geen dingen die het zich herinnert. - Spel met andere kinderen verloopt voornamelijk parallel, niet samen. Patroon stadium: - Blokken worden neergezet in tweedimensionele patronen. Tekenen; het krabbelstadium: - Palmgreep ontwikkelt zich. - Kan verticale en cirkelvormige krassen imiteren.
Zelfredzaamheid	- Kan zonder veel knoeien alleen eten (met af en toe hulp). - Speelt veel met eten en 'treuzelt'. - Weigert nu soms ook eten. - Praat weinig aan tafel. - Vraagt om speelgoed mee naar bed, verlengt het naar bed gaan door rituelen, die strak gevolgd moet worden. - Kan een jas losknopen, maar met moeite dichtdoen. - Droogt de eigen handen af. - Kan zelf drinken halen, de kraan open- en dichtdoen. - Kijkt uit voor eenvoudige ongelukjes (op de trap bijvoorbeeld). - Begin van tandenpoetsen met hulp. - Is 's nachts zindelijk (dit kan uitlopen tot 5 jaar).
3-4 jaar	
Ontwikkeling	Fasen
Sociale ontwikkeling	- Saamhorigheidsgevoel. - Kan met andere kinderen spelen, vooral veel rollenspel; met twee kinderen beter dan met meerdere. - Accepteert sociale regels en eenvoudige spelregels. - Weet 'mijn en dijn' te onderscheiden. - Begint zich van huis te verwijderen; kan zelfstandig teruggaan.
Motorische ontwikkeling	- Komt vanuit de rugligging overeind door slechts licht op de elleboog te steunen en op de zij te draaien. - Kan met aaneengesloten voeten een paar maal achter elkaar springen. - Kan op één been het evenwicht bewaren. - Kan goed alternerend (linkervoet en rechtervoet afgewisseld) traplopen. - Bij het lopen zwaait het kind met de armen, de voeten bij elkaar. - Kan nu enkele sprongen hinkelen. - Kan over een touw heen springen (± 5 cm hoog). - Kan ver-springen, zich met beide voeten tegelijk afzettend (± 20 cm). - Gooit de bal overhands (± 1 m). - Vangt de bal met beide handen, maar drukt deze nog tegen het lichaam; buigt wel de armen. - Het kind is nu zeer druk in zijn bewegingen en doet graag evenwichtsoefeningen; het heeft veel ruimte nodig. - Schrijfgereedschap wordt niet langer met de gehele hand, maar met de vingers vastgepakt, de hand nog steeds naar binnen gedraaid (de zogenaamde penseelgreep). De pols beweegt al wel, de vingers nog niet.

Persoonlijkheidsvorming	Pre-genitale fase: • Ontdekking van genitaliën en hiermee samengaan van het 'ik' als handelend persoon. Ontwikkeling van volkomen egocentriciteit naar het begin van realiteitszin. Bezitterigheid t.o.v. de ouder van de andere sekse, jaloezie en rivaliteit t.o.v. de ouder van gelijke sekse (het zogenaamde Oedipuscomplex). Het oedipale conflict brengt schuldgevoelens en angst voor liefdesverlies teweeg en wordt uiteindelijk opgelost via het proces van identificatie met de ouder van hetzelfde geslacht. Bij jongens kan castratieangst optreden t.g.v. schuldgevoelens m.b.t. erotische fantasieën. • Tijdens de oedipale fase richt de liefdesdrift zich voor het eerst op een object buiten het lichaam, namelijk op de ouder van het andere geslacht. Kenmerken oedipale fase: • Bezitterigheid, verleidend of schuchter t.a.v. het andere geslacht. • Beginnend schaamtegevoel; het kind verlangt privacy. • Niet gegronde, voortdurende en intense angsten kunnen optreden. • Openlijke seksuele nieuwsgierigheid en exploratie van zichzelf en anderen. • Gewetensvorming; ontwikkeling van de gewetensfunctie van het kind. • Groeiende zelfstandigheid; ontstaan van een toenemende doelbewustheid. Positieve ontwikkeling (totstandkoming van het initiatief; doelgerichtheid) versus negatieve ontwikkeling (schuldgevoelens en passiviteit).
Spraak- taalontwikkeling	• Begrip voor taalregels ontstaat. • Eindeloze waarom-vragen, waarbij meer naar het antwoord wordt geluisterd. • Het kind begrijpt veel. • Vertelt veel verhalen. • Niet veel uitspraakfouten meer; geen moeite met medeklinkers, behalve bij moeilijke dubbele combinaties (bijvoorbeeld bij 'wesp'). • Nog wel moeite met de zinsbouw. • Vaak pseudo-stotteren. • Heeft ca. 600 woorden ter beschikking (passief).
Spelontwikkeling	• Kan bouwen in driedimensionele patronen. • Kind kan eigen bouwwerk benoemen. • Heeft belangstelling voor combineren van spelmateriaal. • Begin van ordenen, ervaren van verschillen. • Imitatie begint een rol te spelen; kind bouwt zijn wereld in het imitatieve spel. • Kan aan eenvoudige groepsspelletjes deelnemen. • Functiespel gaat door in de vorm van toenemende motorische vaardigheid (rijdend en glijdend materiaal) Tekenen - het kliepstadium: • Er komen primitieve vormen in het gekrabbel. • Pincetgreep ontwikkelt zich. • Maakt minder grote armbewegingen. • Kan een cirkel natekenen. • Kan los van elkaar staande lichaamsdelen benoemen.
Zelfredzaamheid	• Kan schenken uit een kan. • Kan echt alleen eten, zonder knoeien. • Heeft belangstelling voor tafeldekken enz. • Staat vaak op van tafel. • Is minder afhankelijk van speelgoed of knuffels bij het naar bed gaan. • Kan jas aantrekken en knopen dichtdoen. • Kan eigen handen wassen en drogen. • Kan eigen tanden poetsen. • Kan nu doelgericht bezig zijn.

Bijlage 3

Gemeente De Bilt/ Bilthoven

Gegevens kind ten behoeve van de overdracht van voorschoolse opvang naar Primair onderwijs

Naam van het kind

Geboortedatum

Naam instelling voorschoolse opvang

Telefoon

Naam (namen) leidsters/pedagogisch medewerkers

Aantal dagdelen/dagen

Periode waarin het kind op de voorschoolse opvang heeft gezeten

Thuis taal (talen)

Eventueel extra hulp die binnen de voorschoolse opvang is geboden

Door

Contacten met instanties of behandelaars (b.v. logopedist, fysiotherapeut)

Naam van het kind wordt met ingang van

geplaatst op basisschool

Opmerkingen:

Datum van invullen

Deze overdrachtsmap wordt bij de overgang naar de school van Primair onderwijs door de ouders aan de directie aangeboden.

Motorische ontwikkeling	Herken ik		
	Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
de grote, doelgerichte bewegingen verlopen soepel en gecoördineerd (bijv. rennen, springen, klimmen, fietsen)			
kan bewegen zonder opvallend veel te vallen			

Spelontwikkeling en spelgedrag	Herken ik		
	Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
doet actief mee met liedjes, spelletjes en versjes			
heeft plezier in de activiteit waar het mee bezig is			
kiest zelfstandig activiteiten			
de interesse van _____ wordt snel gewekt en is nieuwsgierig naar nieuwe activiteiten en materialen			
kan zichzelf enige tijd alleen vermaken			
kan goed samen spelen			
kan goed delen			
Waar speelt het kind graag mee (binnen en/of buiten)?			

Sprak-taalontwikkeling			
Welke taal (of talen) spreken de ouders			
De thuistaal met het kind is			
	Herken ik		
	Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
begrijpt wat er gezegd wordt			
kan via taal duidelijk maken wat het wil			
is goed verstaanbaar			
maakt goede zinnen (drie à vijf-woordenzinnen)			
praat spontaan en vrijuit tegen andere kinderen			
praat spontaan en vrijuit tegen volwassenen			
luistert graag naar verhaaltjes			
heeft belangstelling voor prentenboeken			

Medische gegevens

Is er sprake van bijzondere ziekten? Zo ja, welke? (Wat moet de school daarvan weten)

Is er sprake van allergiën (waar moet de school rekening mee houden)

Is uw kind onder behandeling (geweest) van: specialist, fysiotherapeut, logopedist, opvoedkundig specialist of een andere hulpverlener (zo ja, welke?)

Gezinssamenstelling

Naam vader

Naam moeder

Namen en geboortedata eventuele broertjes en zusjes

Eventuele aanvullende opmerkingen van ouders/verzorgers

Naam en handtekening
(dit in verband met het privacyprotocol, zie bijlage)

Datum van invullen

Gemeente Zeist

Gemeente Zeist

Publiekshal - Het Rond 1, Zeist
Postbus 513, 3700 AM Zeist

Telefoon 14 030 - zeist@zeist.nl
www.zeist.nl - www.twitter.com/gemeentezeist

OVERDRACHTFORMULIER

Deze lijst omvat kenmerken omtrent een aantal belangrijke ontwikkelingsgebieden in de peutersijd.

- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- Speel en leergedrag
- Spraak- taalontwikkeling
- Redzaamheid

Door aan te geven of u dingen herkent geeft u de leerkracht de mogelijkheid een beeld te krijgen van deze belangrijke periode.

1 Contactgegevens kind

Naam van het kind:

Geboortedatum:

2 Contactgegevens voorschoolse voorziening

Naam instelling:

Naam contactpersoon:

Telefoonnummer:

E-mail adres:

Periode waarin het kind gebruik heeft gemaakt van de voorschoolse voorziening

van _____ tot _____

Aantal dagdelen _____ en/of aantal dagen _____

3 Sociaal emotionele ontwikkeling

Herken ik
Duidelijk

Soms wel

(nog) niet

Voelt zich op zijn/haar gemak in een groep

Zoekt contact met andere kinderen

Zoekt contact met pedagogisch medewerker(s)

Kan goed voor zichzelf opkomen

Kan zijn/haar gevoelens uiten

Durft hulp te vragen

Heeft vertrouwen in eigen kunnen/neemt initiatieven

Is vaak betrokken bij conflicten

Kan op een positieve manier "zelf" conflicten oplossen

Kan omgaan met veranderingen in het dagritme

Kan omgaan met groepsregels

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

Zijn er bijzonderheden met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling die nog niet genoemd zijn?

4 Motorische ontwikkeling

	Herken ik Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
--	------------------------	----------	------------

De grote doelgerichte bewegingen verlopen soepel en gecoördineerd (bijv. rennen, klimmen, fietsen, springen):

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Het kind voert handelingen met klein materiaal soepel uit (kleuren, knippen, constructiemateriaal):

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Zijn er bijzonderheden met betrekking tot de motorische ontwikkeling die nog niet genoemd zijn?

5 Speel en leergedrag

	Herken ik Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
--	------------------------	----------	------------

Neemt deel aan groepsactiviteiten

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Speelt graag met anderen

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kiest zelfstandig activiteiten

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Speelt afwisselend en veelzijdig

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kan een langere tijd bezig zijn met een activiteit

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Is nieuwsgierig naar onbekende activiteiten en materialen

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Pakt nieuwe informatie snel op

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Zijn er bijzonderheden met betrekking tot de spel of cognitieve ontwikkeling die nog niet genoemd zijn?

6 Spraak-taalontwikkeling

De thuistaal met het kind is:

Welke talen spreken de ouders:

	Herken ik Duidelijk	Soms wel	(nog) niet
--	------------------------	----------	------------

Het kind spreekt Nederlands op leeftijdsniveau

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Het kind begrijpt wat er gezegd wordt

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kan (met taal) duidelijk maken wat het wil

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Is goed verstaanbaar

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Fraat spontaan en vrijuit tegen andere kinderen

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Praat spontaan en vrijuit tegen pedagogisch medewerkers ☐ ☐ ☐

Heeft aandacht voor verhaaltjes, prentenboeken (luisterhouding) ☐ ☐ ☐

Zijn er bijzonderheden met betrekking tot de spraak en taalontwikkeling die nog niet genoemd zijn?

7 Redzaamheid

Kan zich aan-uitkleden ☐ Ja ☐ Nee

Is zindelijk ☐ Ja ☐ Nee

Zijn er bijzonderheden met betrekking tot de redzaamheid die nog niet genoemd zijn?

8 Plus factiteiten

Doet mee aan een taalactiviteitsprogramma (Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), opstapje, VVE-thuis)
☐ VVE
☐ Opstapje
☐ VVE-thuis ☐ Nee (ga verder naar vraag 9)

Meer informatie over de Voor- en Vroegschoolse Educatie vindt u op de website van VitrasCMD

Indicatie VVE
☐ Weging
☐ Indicatie taal
☐ Indicatie sociaal-emotionele achterstand

De toetsuitslag past bij het beeld van het functioneren van het kind in de groep ☐ Ja ☐ Nee

Toetsuitslag en/of observatielijst meegestuurd ☐ Ja ☐ Nee

Er is betrokkenheid van externe instanties (fysiotherapie, Logopedie, AMK, MEE, GGD) ☐ Ja ☐ Nee

9 Algemeen

Ouders herkennen zich in het verslag ☐ Ja ☐ Nee

Opmerkingen ouders:

10 Paraaf pedagogisch medewerker

Datum: Paraaf: Aantal meegestuurde bijlagen

Omschrijving bijlagen:

11 Toestemming ouders/verzorgers overdraagt naar basisschool

Handtekening: Datum: Plaats:

Bijlage 4

VVE activiteiten overzicht.

Thema's

Alle activiteiten organiseren wij rondom onze maandthema's. Deze thema's komen uit de directe belevingswereld van jonge kinderen en spelen zich af in het hier en nu.

Activiteiten

Elk thema bevat een aantal activiteiten. De volgorde van deze activiteiten sluit aan op het dagritme van de peutergroep.

Thema's

We werken met thema's, die kinderen gegarandeerd aanspreken. De thema's staan namelijk dicht bij hun directe belevingswereld en spelen zich af in het hier-en-nu. Binnen een thema hangen de activiteiten nauw met elkaar samen. Dit zorgt voor samenhang en geeft het taalaanbod meer betekenis.

Tijdsduur van een thema

Per maand houden we één thema aan. Bij elk thema start de dag met een welkomskring en de handpop.

Gevarieerde activiteiten

Bij elk thema bieden we verschillende soorten activiteiten: spel, een themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, eten en drinken, kring, expressie en bewegen. Het spelen vindt zowel in de grote als in de kleine groep plaats. In de groep wordt een themahoek ingericht die bij het desbetreffende thema past.

Activiteiten

Bij elk thema horen speelse activiteiten. De volgorde van de activiteiten sluit aan op het dagritme van de peutergroep. Enkele activiteiten worden herhaald uitgevoerd. Wij zijn vrij om die activiteiten te kiezen die het best aansluiten bij de behoeften van de groep. De activiteiten doen een beroep op de actieve betrokkenheid van de kinderen. Ze worden gestimuleerd om zelf ontdekkingen te doen.

Begeleid spelen

De kinderen worden doelgericht inhoudelijk begeleid bij hun activiteiten. Alleen zo kunnen wij ze stimuleren om een volgende stap te zetten in hun ontwikkeling. Dit gebeurt vooral tijdens de activiteiten in de kleine groep, rondom spel, spel in hoeken, ontdekken en knutselen. Deze activiteiten noemen we daarom ook wel begeleid spelen. Bij elke activiteit is duidelijk aangegeven welk ontwikkelingsgebied centraal staat en hoe wij dat doel in het oog houden. **Opbouw van een activiteit**

Alle activiteiten beginnen met een introductie. Deze fase is bedoeld om achtergrondkennis op te roepen en de kinderen te motiveren om mee te doen. Elke activiteit bevat ook een moeilijkere variant, bedoeld voor oudere of meer taalvaardige kinderen. Wij dagen hen daarmee uit op een hoger niveau. De activiteit verloopt voor deze groep hetzelfde als voor de rest van de kinderen. Alleen geven wij nu een ander taalaanbod en een iets andere opdracht.

Concept Planningsformulier activiteiten aanbod:

Thema's	Weken	Ped. Medewerkers	Bijzonderheden
Welkom Puk!	45 t/m 49		
Wat heb jij aan vandaag?	50 t/m 2		
Hatsjoe	3 t/m 7		
Knuffels	8 t/m 12		
Eet smakelijk	13 t/m 17		

Kabouters en Reuzen	18 t/m 22		
Dit ben ik!	23 t/m 27		
Oef, wat warm!	28 t/m 33		
Ik, en mijn familie	34 t/m 39		
Regen	40 t/m 44		

Bijlage 5

Concept Formulier: Weekrooster met extra VVE momenten

Activiteiten	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Ped. Medewerker	Dagelijks dagschema wordt aangehouden 11.30 uur een gerichte (<i>creatieve</i>)activiteit met de kinderen (maand thema)	Dagelijks dagschema wordt aangehouden 11.30 uur een gerichte (<i>kring</i>)activiteit met de kinderen (maand thema)	Dagelijks dagschema wordt aangehouden 11.30 uur een gerichte (<i>actieve</i>)activiteit met de kinderen (maand thema)	Dagelijks dagschema wordt aangehouden 11.30 uur een gerichte (<i>creatieve</i>)activiteit met de kinderen (maand thema)	Dagelijks dagschema wordt aangehouden 11.30 uur een gerichte (<i>Lees</i>)activiteit met de kinderen (maand thema)
Tijdsduur (hoe lang bezig geweest met activiteit)					
Woordenschat (tijdens activiteit)					
Opmerkingen (activiteit met grote groep of kleine groep + andere leuke opmerkingen)					

*Creativiteit(half)uur. De pedagogisch medewerkers ondernemen een gerichte activiteit met de kinderen. Dat kan een uitstapje zijn of samen knutselen of onder begeleiding spelen in de speelhoeken o.b.v. een gerichte activiteit. De groep wordt, indien nodig, opgesplitst, zodat er gewerkt kan worden a.d.h.v. de ontwikkelingsfase van ieder kind. Indien er meerdere peutergroepen zijn, kunnen kinderen ook deelnemen aan activiteiten op de andere peutergroep.